ԻԲ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5935 ՅՈՒԼԻՍ 26/8 ՕԳՈՍՏՈՍ 1905 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 7 ՃԷՄԱԶԻՒԼ ԱԽԸՐ 1323 ԻԲ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5935

درعلیه‌ده غلطه‌ده ﴿ آره‌ولك ﴾ غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ եւ է գրուածք պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Քամմաճօ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ. ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140	ղր.
» » » »	վեցամսեայ	70	»
» » » »	եռամսեայ	40	»
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	46	ֆր.
» »	վեցամսեայ	28	»

Դրամի փոխարէն փոստայի թուղթ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի թուղթ 100 ղրուշի հաշուով։
Տեղական Թղթատարի նամականիշ [illegible]

Բաժանորդագրութեան համար պէտք է դիմել ուղղակի Խմբագրատան։

20 ՓԱՐԱ 20

ԲԱՐԵԳՈՐԾՈՒԹԵԱՆՑ ՃՈՒՐՋԸ

Ազգ. Հիւանդանոցի երրորդ թեւին շինութիւնը, որուն հիմնարկէքը կատարուած էր Ս. Համբարձման տօնին օրը, կը սկսի շաբթուս մէջ։ Երեք մասերու բաժնուած է այդ «թեւ»ը, որոնց իւրաքանչիւրին կառուցման ծախքը ստանձնած են բարերար ազգայիններ՝ Հոգաբարձութեան կողմէ պատրաստուած ու Կեդր. Վարչութեան կողմէ վաւերացուած յատակագծին համաձայն։ Առաջնութիւնը կ'ունենայ Յովհաննէս էֆ. Յակոբեան, որ իր ստանձնած յարկաբաժնին շինութեան ձեռնարկել կուտայ անմիջապէս, ճարտարապետ Լեւոն էֆ. Կիւրեղեանի միջոցաւ, ինչպէս ծանուցինք շաբաթ օրուան թիւով։ Միւս երկու յարկաբաժիններուն շինութեան ծախքն ալ ապահովուած կրնայ նկատուիլ, անհետ դաստակերտի անձնաներու կողմէ, որոնց անունները հրատարակել կանխահաս պիտի ըլլար. բայց յուսալի է որ մօտ ատենէն անոնք ալ ձեռնարկեն կառուցման գործին, որպէս զի երեք թեւերուն շինութիւնը միահաղոյն աւարտի եւ կարելի ըլլայ 1906 տարւոյ Համբարձման տօնին կատարել անոնց բացումն ու օրհնութիւնը։

Իւրաքանչիւր բարերարի անունը պիտի արձանագրուի իր ծախքով կառուցանել տուած շէնքին ճակատը, ինչ որ արդար իրաւունք մը եւ բարոյական գնահատում մըն է՝ այդ նիւթական զոհողութիւնը ստանձնող մարդասէր անձնաւորութեանց համար։ Այս խնդիրը շատ անգամներ յուզուած է մեր լրագրութեան մէջ, զանազան առիթներով, եւ հակառակ կարծիք մը պաշտպանողներ գտնուած են, մինչեւ իսկ փոքրիկ մանրամասնութեանց մտցնելով եւ անհեթեթ գտնելով այն սովորութիւնը, որուն համեմատ՝ հեղինակ մը պէտք չէ որ իր հրատարակած մէկ հատորին մէջ Զօն մը ուղղէ Մեկենասին, որ հոգացած էր հրատարակութեան բովանդակ ծախքը։ Այս վերջին տարբերութիւնը ծագում առած է ատեն մը գեղծումէ կամ չարաչար գործածութենէ (abus) զոր ըրած են հեղինակներէ կամ թարգմանիչներէ ոմանք, ծայրայեղ գովեստներ շռայլելով իրենց Զօնին մէջ՝ 30-40 ոսկիի համեստ նպաստի մը համար, ինչ որ նոյն իսկ ընթերցողին ալ հաճելի չէր գար, մինչդեռ պաշտօնութեան ու պարզութեան սահմաններուն մէջ մնալով՝ անկէ չէր զրկուեր որ եւ է գնահատութեան։

Բայց, եկեղեցիի, դպրոցի, հիւանդանոցի շինութեանց պարագան տարբեր է բոլորովին. անոնք մեծկակ գումարներու կը կարօտին եւ այդ գումարները նուիրողներուն ընծայուած յարգանքը, — պարզ յիշատակարան մը, — համեստագոյն արտայայտութիւնն է որ կ'ըլլայ. եւ եթէ այս ձեւը ընդունուած է՝ ինչպէս ամէն համայնքներու, նոյնպէս մեր մէջ, պատճառը այն է որ միայն հանգամանք մը կ'ունենայ այդ յիշատակարանը կամ արձանագրութիւնը, եւ կը տեւէ որքան ատեն որ կանգուն մնայ բարերարին կառուցած շէնքը։

Երանի թէ բազմանար մեր մէջ այդ կարգի բարերարներու թիւը, նոյն համեմատութեամբ ալ բազմանալով յիշատակարան-արձանագրութեանց թիւը։ Նորոգուած վարժարան մը, վերաշինուած եկեղեցի մը, հիւանդանոցի յարկաբաժին մը մանուկը պէ՛տք է որ դրան վրայ կարդայ թէ ո՛վ եղեր է իր համայնքը այդ շէնքով օժտողը, որ թերեւս մեռած կ'ըլլայ, բայց իր անունը կ'օրհնուի։

Պէտքերը չա՛տ են եւ զանոնք լրացնելու կարենալու համար չի բաւեր անձնուէր դաստակերտին բարեկրական ըղձացումներուն կոչուած ըլլալ, պէտք է յորդել զիմենալ նաեւ անոնց արժանապատուութիւնը։ Հիւանդանոցի երրորդ թեւին շինութեան կարեւոր գործը հոգիս ապահովուած, ահա՛ կը շնչուի աւելի կարօտութիւն մը, այս անգամ՝ դպրոցական, — այն է Գալաթիոյ Մայր վարժարանին վերաշինութեան պէտքը, զոր առժամապէս ու անհրաժեշտ դարձուցած է արդէն շէնքին խարխուլ վիճակը։ Գիտցուեցաւ թէ կէթօսէր ազգային մը, Գալաթիոյ Թաղականի կողմէ իրեն եղած դիմումին վրայ, յօժարութիւն յայտնած է ստանձնելու այդ շինութեան ծախքը։ Արդէօք կարգը պիտի գա՞յ նաեւ Տօլապ-Տէրէի կիսափուլ դպրոցին, որուն վրայ տասը տարի աւելի ժամանակ կայ որ կը գրուի, եւ Պատրիարքական այլեւայլութեանց միջոյին կը չէզոքուի մասնաւորապէս։ Վերջերս ծանուցուեցաւ թէ մարդասէր ազգային մը, որ յայտնել չուզեր իր անունը, 3000 ոսկի կը նուիրէ Բերայի Թաղին՝ կրթական ու ազգասիրական պէտքերու համար, կարգ մը ընդունելի պայմաններով։ Կարելի չպիտի՞ ըլլայ արդեօք որ այդ գումարէն, — վասն զի տրուած խոստումը իրականացած կրնայ նկատուիլ այժմէն, — մաս մը յատկացուի Տօլապ-Տէրէի ազգային դպրոցին վերաշինութեան, ինչ որ նուիրատուին ալ գոհունակութիւն պիտի պատճառէր, ինչպէս Բերայի ամբողջ հայ համայնքին։

Յարմարագոյն առիթն է այս որ կը ներկայանայ, եւ աւելի եթէ չկարենար օգտուիլ, գուցէ նորէն մնացուի ու իր յորձանուտ քայքայումի վիճակին մէջ մնայ այդ ձորակին մէջ գտնուող դպրոցը, ուր աղքատիկ տղաք միայն կը յաճախեն։

ՊԶՏԻԿ ՆՕԹԵՐ

ԴՈՒՐԵԱՆԻ ԱԶԴԵՑՈՒԹԻՒՆԸ

Մեր ամէնէն զմայլելի բանաստեղծը եւ ողբերգակ բանաստեղծութեան յառաջատար հիմնադիրը՝ Պետրոս Դուրեան ամբողջ շարք մը ունի իր ետեւ, որոնք տարօրինակ կերպով վարակուած են իր սիրական բանաստեղծի հիւանդութեամբ։ Ներկայիս մէջ, ամէն պատանի որ բանաստեղծութեան կամ գրականութեան պզտիկ հակումներ մը ունի, Դուրեանով կը սկսի գրականութեան մէջ իր ճամբորդութիւնը, ամբողջ անով կը սնանի, անով կ'ապրի եւ անկէ զատ յափշտակութեան ալ դժգոհութիւնը հաւատ ամէնէն չէ կը մտաւորութիւնը կուտայ իրեն, դարձնելով զինք հիւանդ, հիւծած, օրէ օր մեռնելու ենթակայ պատանի մը։

Այս տեսակէտով՝ Դուրեան ամէնէն գէշ ազդեցութիւնը ունեցած է մեր նորահաս սերունդին վրայ։ Այսօր ամէն կողմ կը տեսնուին հիւանդ բանաստեղծներ այդ վիճակէն վարակուած ու անոր մելամաղձօտ սիրահարուած անհամար պատանիներ, որոնք այդ վիճակը իրենց յօրինած տաղերուն պատշաճեցնելէն զատ հիւծած, հիւանդկախ, կեանքը իրենց համար անիմաստ բեռ մը եւ ոչնչացումը աւելորդութիւն մը կ'երեւայ։

Մարդ կը տրտմի եւ կը յուզուի, տեսնելով գեղեցկագոյնները ողբալի վիճակը անոնց, որոնք այս կեանքը կ'ապրին, դժբաղդ ու թշուառ հոգիներ դառնալով իրենց բովանդակ կեանքին մէջ։

Դուրեանի գործը երբ կենտրոնաօրէն կը մատուցուի ազգը, գրական վնասակար տարր մը կը հանդիսանայ անշուշտ։ Աւելի ուղղակի զգալու ու աւելի ո՛չ մէկ ժամանակ աւարտուած է մեր ամէնէն զգայուն եւ ճշմարտապէս ողբալի անմահ բանաստեղծ Դուրեանը։

Տղաք, ամէն բանէ առաջ, խելացութեան եւ հիմնական կեանքը պէտք է, ոչ թէ մահուան գաղափարին շուրջը հիւանդոտ ցնցումներ մը։

ՅՈՎՀ. Գ. ՓՈԶՄԱՃԵԱՆ

ԳԻՏԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

ՔՈՒՆԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆԸ

Ալ հաստատուած է այս հիւանդութեան ճշմարիտ պատճառը։ «Թրիփա» կոչուած ճանճն է, վեցերորդ անուամբ «Ցէ-Ցէ» ճանճը։ Անիկա է փոխանցիչը քունի հիւանդութեան։ Այդ ճանճը կը գտնուի միայն ջուրի վրայ՝ լճի կամ գետ։ Այնպէս կը թուի թէ հիւանդութիւնը փոխանցիկ չէ։

Այսպէս Ափրիկէի ներքին Նեղոսի եզերքը եկած թափիկներ, որոնք այդ միջոցէն խածնուած են, իրենց բնիկ բանակները վերադառնալէն «Լանկերը» եւ ապա մուժ բերած են հետերնին։ Ցնայ իրենց ընտանիքներուն հետ բնակելով՝ հիւանդութիւնը տարած եղած է։ Անոնք մեռած են իրենց ընտանիքներուն քով, առանց ուրիշին փոխանցելու իրենց հիւանդութիւնը։

Ուրիշ տեղեր՝ ամէն անոնք որ քունի հիւանդութենէն բռնուած են, լճին քով մէկ քանի օրեր անցուցած են նախապէս։ Այնպիսի միջոցը քանի մը տարի կը մնայ անզգալի վիճակի մէջ, երբեմն հինգ վեց տարի իսկ, առանց իր գոյութիւնը յայտնելու։

Ո եւ է լուրջ դարման չէ գտնուած։ Ուժով եւ կարողի մարդիկ կը վարակուին այդ ախտէն, առնելու կորսնցնելով իրենց ֆիզիքական ուժերը եւ մտաւորական կարողութիւնները՝ մինչեւ որ մահը վրայ հասնի։

Հիւանդութեան սկիզբն իսկ ենթադրել կուտայ թէ տարբերիւս ենթակաները քիչ կամ բնաւ չեն տառապիր. բայց պարզեալ է կարծելը թէ շատ կը քնանան եւ իրենց թմրութիւնը խաղաղ ու ճշմարիտ քունի կը նմանի։

Սկիզբը, ընդհանրապէս սաստ ցաւեր կը զգան իրենց ամբողջ մարմնոյն վրայ, գլխացաւերէ ալ մեղկերուն կամ կուրծքին մէջ։ Ոմանք ալ գլխէ ցաւերէ կը գանգատին։

Անհանգստութիւնը սաստկանալով է յայտ կու գայ. վզին գեղձերը կ'ուռին, դէմքը դեղին գոյն մը կ'առնէ, աչքերը հազարկամ կը դառնան եւ ենթակաները դարձեալ հաւ մը կ'արձակեն։ Երբ հիւանդութիւնը յառաջդիմէ, ջղաձգութիւններ եւ ծամածռումներ տարօրինակ կուգան բերնին ու քթին վրայ. հիւանդները ուժգնօրէն կը քերեն կուրծքերնին եւ թեւերնին. սաստիկ բնաւ չեն քնանար եւ յաճախ վիճակ մը ունին։ Ուրիշներ կատաղի խելագարներ կը դառնան. Գրեթէ ամէնքն ալ կը կորսնցնեն իրենց յիշողութիւնը, բայց իմացականութիւնը մինչեւ պայծառ կը մնայ մինչեւ վերջին վայրկեանը (բացի խելագարներէն)։ Երբ հիւանդները թմրին, իրենց կեղծ քունին մէջ կ'ունենան տառապանքի զգայութիւններ։

Երբ արեան տարրալուծութիւնը յառաջանայ, հիւանդութիւնը կը սկսի իր աւերները գործել։ Հիւանդանոց ընդունուած երիտասարդ ու կարգի մարդիկ քանի մը ամիս յետոյ անհալի կմախքներ կը դառնան։ Երբեմն, գրեթէ հազուադէպ կերպով, վէրքեր կը գոյանան. իրենց ոտքերուն վրայ չեն կրնար կենալ, այլ իրենց խրճիթին մէջ պառկած՝ դողալի հոմ մը կ'արձակեն։ Տարրալուծուած արիւնը կը հոսի բերնէն եւ մերթ քթէն ու աչքերէն։

Երկար ու սոսկալի հոգեվարքը կը սկսի։ Հիւանդները ամէնք անշարժ պառկած են եւ հոգիս կը ճմլուի իրենց շնչառութիւնը, բայց եթէ հսկողներն խօսուի, իմացականութեան նշաններ ցոյց կուտան, նոյն իսկ ջանալով կրցին մը ջուր կուլ տալ։ Բայց շատեր աւելի սոսկալի հոգեվարքի մը կ'ենթարկուին. անգամ մը որ իրենց ջիղերը գրգռուին՝ ալ չեն կրնար հանդարտ մնալ։ Ոմանք գետնին կը քսեն իրենց գլուխը՝ կարծես հողը փորելու համար. ուրիշներ ատամով ու ճանկով մագլցելու կը ջանան եղէգէ միջնորմներուն երկայնքը, երբեմն յօշոտելով ծակ մը բանալ, ուր կը խոթեն գլուխնին ու թեւերնին։ Դժուար կ'ըլլայ տակէ դուրս հանել զանոնք։ Հետզհետէ ցուրտ տաքութիւն մըն ալ է յայտ կուգայ, որմէ ճշմարիտ քուն մը կը հասնի հոգեվարքին գլխէն ու ձախողէն ընդհանրապէս, օրհասական վերջին երեք-չորս օրերուն մէջ։

ՕՏԱՐ ԷՋԵՐ

ՄԱՆԿԱՎԱՐԺՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՌՕՏ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

Առաջին մանկապարտէզը հիմնուեցաւ, Թիւրինկէնի մօտ, Պլանքէնպուրկի մէջ, Ֆրէօպէլի ծննդավայրը, աշակերտութեան գիւղին չորս հարիւրերորդ տարեդարձին։ Այդ զուգադիպութեամբ, Ֆրէօպէլ կ'ուզէր ցուցնել, մարդկային յառաջդիմութեան համար ըրած իր գիւտին կարեւորութիւնը։ Իր խանդավառութիւնը շատ մը վեհ մտքերու հաղորդուեցաւ, եւ մէկ քանիներու կողմէ նոյն իսկ ծաղրուեցաւ։ Մանկապարտէզներու մէջ կը տեսնէին երբ նոր Աւետարան մը, եւ հեղինակին քով նոր Մեսիա մը։ Իր չափազանց եռանդը բարեկամները վհատեցուց գործին. տեսնուած մէկը որ Շուլ Ֆրէօպէլ անունը կը կրէր, մանկապարտէզներու վրայ խօսած ըլլալով ամբաստանուած ատեանի մը մէջ, ամբողջ փաստաբանութեամբ Պրուսիոյ պաշտօնական մանկավարժներուն պաշտօնէից կողմէ, Պրուսիոյ մէջ հաստատուած մանկապարտէզները ցրուեցան (1851, օգոստոս 7ին)։ Բայց Ֆրէօպէլէն նուաճուած սերմը, Գերմանիոյ միւս մասին մէջ կ'աճէր Տրեզտա եւ Համպուրկ։ Սաքս-Մայնինկէնի դուքսը Մարիէնթալի իր դղեակը փոխ տուաւ մէկ ու արքունի դաստիարակին, հոն հաստատելու համար ուսուցչուհիներու վարժարան մը, որ այնքան օգտակար էր իր դրութեան ծաւալման։ Մանկապարտէզի մը յաջողութիւնը կախում ունի, արդարեւ, բոլորովին ուսուցչուհիէ մը կամ մանկավարժուհիէ մը։ Անկէ դարձեալ կախում ունի, մանկական դաստիարակութեան տրուած ուղղութիւնը, եւ որ պիտի ըլլայ ըստ իր հաճոյքին, կրօնական կամ ոչ։ Մանկապարտէզներ կան, փոխադարձ ուսուցման պէս, որ իր նախագծելներուն մէջ իսկ հոլանդական էր անկրօն եւ անտարբերական։ Հոլանդացի Ֆրէօպէլի համար կանուխէն սկսած էր, եւ արդէն իր նպատակին կը հասնէր այն հաստատութեան մէջ, զոր հիմնեց Ուփլեյնի մէջ, Լուցերնի գաւառը (1821)։ Հանգոյցով կը տեսնենք հոն, առկայն, իր ազատականներուն թիւին մէջ, Բ. Կերարդը, որ այն ատեն այդ գաւառին դաստիարակութեան Տեսչութեան անդամն էր։ Ֆրէօպէլ, Բրուսիոյ պետութեան նախարարին վճիռին վրայ, իր հիմնելի գործին մահուանէն գրեթէ տարի մը վերջը մեռաւ 1852 յունիս 22ին։ Առանց Բէօթմոլոյեի անմիջական աշակերտներուն վերաբերած ըլլալուն, նշանաւոր մանկավարժ Ադոլֆ Տիսթերվէկ (ծնած Սոյկէնի մէջ 1790ին եւ մեռած Պերլինի մէջ 1866 յուլիս 7ին) կը կոչուի սակայն Բէօթմոլոյեականութեան այն ինչ ինչ սկզբունքներով եւ պաշտամանքով, զորս նուիրած էր այդ դաստիարակութեան Ճանապարհին։ Առաջին կարգի այդ ուսուցչին նախաձեռնութեան վրայ է որ, բովանդակ Գերմանիոյ մէջ Բէօթմոլոյեի ծննդեան հարիւրերորդ տարեդարձը։ Սակայն, եթէ հիւսիսային Գերմանիոյ մասնաւոր դպրոցը ընդունեց զուիցերիացի մեծ մանկավարժին մեթոտներէն մէկ քանին, շատ հեռու է սակայն պահել այն բարեկամական նկատառումը, բարեկարգութիւնը, որուն միջոցաւ սակայն, Վայս մանկավարժին հոգիով, դաստիարակութեան ամէնէն գլխաւոր մասը կը կազմէ, եւ որ Հերպարտի ամէնէն ինքնատիպ աշակերտներէն մէկն է։ Տիսթերվէկ մանկական նպատակը վարդապետական յառաջդիմութեանց եւ այս պատճառաւ կրցանք զայն դասել գիտական դպրոց։ Անոր համար ուսուցանելը՝ գրգռել է (euregen), դաստիարակելը՝ զարգացնել, ինչպէս որ հասկցած էին զայն Գոմենիուս, Ռուսօ եւ Բէսթալոցցի։ Ինքը պէտք է կանխէ բնութեան։ Դաստիարակութեան մէջ ամէն բան պէտք է կարգաւորութիւններու ներդաշնակութեան ձգտի։ Մեթոտը՝ պատմութեան ուսուցման եւ այն ամէն բանի մէջ, որ դասաւորեալ ուղէն մէջ պիտի դրսեւորուի, պէտք է ենթակայ կամ բնագաւոր ըլլայ։ Բայց միւս ճիւղերուն համար կրնայ ըլլալ գործածուած հարցումը, ենթակայական կամ ցուցանական մեթոդը։ Սերտելու երկու վայրկեանն են, ծանօթացուելու թիւնը եւ անկախ քննութիւնը։ Մէկը կը ջերմացնէ իմացականութիւնը, միւսը կը մշակէ համոզմնութիւնը։ Տարրական ուսուցիչը պէտք է բաւական լաւ մէջ ըլլայ իր նիւթին կարենալ հրամայելու համար զայն։ (*) Փոխադարձ ուսուցումը պարտաւոր է տեղի տալու վարդապետութեան։ Ասոնք են այն քանի մը սկզբունքները որ կը վարէին Տիսթերվէկը իր ուսուցման մէջ. անոնք կը կենդանացնեն իր հոգին, մանկավարժական, ֆիզիքական ալ մտաւորական երկրը, եւ բազմաթիւ ընդլայնումներ տարածուած են Ֆեօյս ցու Ռեյն մէջ, մանկավարժական հանդէս մը, զոր հրատարակեց 1827էն։ Ալեքսանդրի յառաջդիմասէր պաշտօնէին շնորհիւ Պերլինի վարժապետանոցին պետ եղաւ (1832), բայց յետոյ 1848էն, ձեռքէն առնուեցաւ, որ զայն կ'ամբաստանէր փորձած ըլլալ իւրել դպրոցը եկեղեցիէն եւ ջանալ զայն հեռացնել քրիստոնէութենէ։ Ո՛չ թէ Տիսթերվէկ դպրոցին վարդապետէնը Աստուածը եւ կրօնքը, այլ կը խորհէր թէ կրօնական կեանքը ոչ թէ հաւատքի խոստովանութեան վրայ կը հանգչի, այլ մարդկային հոգւոյն յատակին վրայ։ Այս միեւնոյն հակազդեցութիւնը, որ Տիսթերվէկի ձեռքէն առած էր, Շթիլ բարձր խորհրդականին ձեռքով, Պրուսիոյ օրենսդրութիւնը նշանաւոր վաւերագրերով, որոնք, ազատական դպրոցի ուսուցիչներու կրթութիւնը, կրօնական տեսակէտով, ուղղափառութեան ամէնէն անձուկ սահմաններու, իսկ մասնաւորական զարգացման եւ ծանօթութեանց մէջ ծայրայեղ մանրամասնութեան մը մէջ ամփոփելու գաղափարով առաջարկուած էին։ «Կանոնները, կ'ըսէ Շթիլ, մանկավարժութեան պատմութիւնը, տեսական ուսուցման նիւթը պիտի ըլլան, գլխաւոր նիւթը դպրոցի նիւթականութիւնը, ուսուցման բովանդակութիւն մը»։ Բրուսիական վարժարանները նոյնպէս շատ մը հակառակութիւններ յարուցին։ Իրենց գլխաւոր ախոյեանը եղաւ հին եկեղեցական Մակեր (1858), մանկավարժութեան հանդէսին լուսաւորիչ խմբագիրը, մէկը այն մարդերէն, որ ամէնէն աւելի նպաստած ու աշխատած են հասարակաց կրթութեան։

Դօքթ Մակերն է որ կը պարզէ իր բոլոր աշխատակցութիւնը, գլխաւոր կամ ասոր ատենէն դպրոցները։ Տիսթերվէկի եւ Մակերի ազդեցութիւնը գերմանական Զուիցերիոյ մէջ զգալի եղած էր, ինչպէս այն ատեն եւ, ուր թափանցեցին առաջինին Rheinische Blätter-ները, երկրորդին՝ Pœdagogische Revue-ն։ Գերմանական Զուիցերիոյ միեւնոյն դպրոցներէն ուսէր նոյնպէս հիմնադ մանկավարժ մը յաջորդ Թոմաս-Իգնաս Շէրր, ծագմամբ Վիւրթեմպերկցի, որուն բազմաթիւ գրուածները, հիմնից ուսուցման եւ շարադր առողջութիւնը Ցիւրիխի դպրոցին յառաջդիմութիւններուն եւ Զուիցերիոյ գաւառներուն մէկ մասին մէջ շատ նպաստած են։ 1839ի հակազդեցութիւնը բաժնեց զայն Ցիւրիխեան վարժապետանոցէն, եւ առկայն, Շէրր,

---

(*) Կրթութեան մասին, Տիսթերվէկ հետեւեալ կանոնները կը դնէր. 1. Պէտք հակել որպէս զի աշակերտները դասարանը գտնուին կանուխէն, ո՛չ շատ ուշ, ո՛չ շատ կանուխ։ 2. Աշակերտները պարտին դասերին լաւութեամբ պատրաստել։ 3. Դասը ճիշդ ժամուն պիտի սկսի։ 4. Վարժապետը պիտի չպայթի, այլ իր տեղը պիտի նստի, իւրաքանչիւրին հետեւելով աչքով, քննելով, գրգռելով։ 5. Մատով պիտի ցուցնէ ա՛ն որ պիտի պատասխանէ։ 6. Աշակերտը յանկարծ պիտի պատասխանէ, բարձր եւ յստակ ձայնով։ Թող պիտի չգտնուին, ո՛չ կոկորդում, ո՛չ դանդաղախօսութիւն, ո՛չ ընդհատում, ո՛չ ալ միջնորդական բանախօսութեան հանդէպ, դպրոցական այդ համաձայնութիւնը։ 7. Ուսուցիչը արդարադատութեամբ պիտի գնահատէ իւրաքանչիւրին աշխատութիւնները, պիտի խրախուսէ տկարները։ Նորոգը կը բարձրացնէ, արհամարհանքը, մանաւանդ անիրաւը, կը վհատեցնէ քաջութիւնը։ 8. Ցարդորները պէտք չէ երկար ըլլան, ներող կամ անարգական՝ հանգիստ եւ սրոյ բառերով։ Լաւագոյն ուսուցիչը այն է որ քիչ կը խօսի։ 9. Համբերութեամբ վարուելու է տկար աշակերտներու հետ, թողով՝ զօրաւորներուն հետ եւ անհամբերութեամբ՝ ծոյլերու նկատմամբ։ 10. Աշակերտին աչքը պէտք է ուսուցչին վրայ ըլլայ, առանց այս վերջինը զայն պահանջելու եւ ամէն ինչ բնականօրէն։ 11. Աշակերտները յարմար կեցուածք մը պիտի ունենան. ոտքերը՝ հանդարտ, ձեռքերը՝ գրասեղանին վրայ։ 12. Աշակերտակերտները դասարանէն դուրս պիտի ելլեն լաւութեամբ եւ պիտի բարեւեն ուսուցիչը գլխու պզտիկ հակումով մը։ — Տիսթերվէկի ընտրեալ գործերը Փրանսերէնի թարգմանուեցան (1814) Պ. Կոյէէ։

ԱՐՏԱՍՈՎՈՐ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ 133

ԺԻՒԼ ՎԷՐՆ

ԴԷՊԻ ՄՈՒՇՏԱԿՆԵՐՈՒ ԵՐԿԻՐԸ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԳԼՈՒԽ ԺԱ.

ՃԷՕՐՃ ՀՈՊՍԸՆԻ ՄԷԿ ԶԵԿՈՅՑԸ

—Ի՛նչ փոյթ, ըսաւ տեղակալ Հոպսըն։ Ձմեռը դէմ կերպով կը հասնի։ Իրաւ որ ամէն բան մեր դէմ կ'ելլէ։ Երբեմն աւելորդ եղանակներ կը տիրեն այս ծովերուն մէջ։ Կէտ որսորդները կրցած են նաւարկել հոն, ուր ամառը աւելի տարիներ չպիտի կրնային մաս մը ջուր գտնել իրենց նաւուն առջեւ։ Ինչ որ ալ ըլլայ, իմ կարծիքս այն է թէ պէտք չէ օր մը իսկ կորսնցնել։ Միայն կը ցաւիմ որ այս կլիմաներուն մէջ սովորական մթնոլորտական վիճակը մեզի օգնութեան հասած չէ։

—Օգնութեան պիտի հասնի, ըսաւ տիկին Բոլինա Պէրնէթ։ Ամէն պարագայի մէջ՝ պէտք է պատրաստ գտնուիլ՝ պարագաներէն օգտուելու համար, պարոն Հոպսըն. իր ծովակայն շրջաններն պիտի սորվինք մեկնումի թուականը։

—Նոյեմբերի վերջը, ամէնէն ուշը, պատասխանեց տեղակալ Հոպսըն։ Բայց եթէ երեք ութը օրուան մէջ, դէպ ի այս ամսուան 20ը, աւարտած ըլլային մեր պատրաստութիւնները եւ ճամբան անցանելի գտնէր՝ շատ նպաստաւոր պիտի համարէի այդ պարագան. այն ատեն պիտի կրնայինք ճամբայ ելլել։

—Լա՛ւ, ըսաւ Ցիւնապետ Լոնկ։ Հեռաւոր պարտինք պատրաստութիւններ տեսնել, առանց կորսնցնելու մէկ վայրկեան իսկ։

—Ուրեմն, Ճէօրճ Հոպսըն, մեր ընկերներուն պիտի հաղորդէ՞ք կղզիին արդի կացութիւնը, հարցուց տիկին Բոլինա Պէրնէթ։

—Այո՛, տիկին, խօսելու վայրկեանը հասած է, գործելու ատենը եկած ըլլալուն համար։

—Երբ պիտի իմացնէք անոնց։

—Հիմա իսկ։ Ցիւնապետ Լոնկ, ձեր բոլոր մարդիկը հաւաքեցէք մեծ սրահին մէջ։ Զեկուցում մը պիտի ընեմ անոնց։

Ցիւնապետ Լոնկ ինքնաշարժ կերպով դարձաւ իր կրունկներուն վրայ եւ մեթոտիկ քայլերով դուրս ելաւ, զինուորին առնելէ յետոյ ձեռքը։

Քանի մը վայրկեան լռեց, տիկին Բոլինա Պէրնէթ եւ տեղակալ Հոպսըն մինակ մնացին, առանց բերաննին բանալու։

Ցիւնապետ Լոնկ ընդհուպ վերադարձաւ եւ Ճէօրճ Հոպսընի իմացուց թէ իր հրամանները գործադրուած էին։

Իսկոյն Ճէօրճ Հոպսըն եւ տիկին Բոլինա Պէրնէթ մեծ սրահէն ներս մտան։ Գործակալութեան բոլոր բնակիչները, այր թէ կին, հոն հաւաքուած էին։ Սրահը աղօտ կերպով լուսաւորուած էր ճրագներու լոյսէն։

Ճէօրճ Հոպսըն յառաջացաւ դէպ ի իր ընկերները եւ ծանրակշիռ շեշտով մը ըսաւ.

—Բարեկամներս, մինչեւ հիմա ձեզմէ ծածկեցի այն կացութիւնը ուր կը գտնուէր Ֆոր-Հոփըզի մեր գործակալութիւնը, որ մտածելով թէ հարկ չկար անօգուտ մտահոգութիւններ պատճառել ձեզի... Գետնաշարժ մը մեզ բաժնեց ամերիկեան ցամաքէն... Գոթելըմ հրուանդանը անջատուեցաւ ամերիկեան ծովեզերքէն... Մեր թերակղզին սառի կղզի մըն է ալ հիմա, թափառական կղզի մը...

Այդ պահուն, Մարպր դէպ ի Ճէօրճ Հոպսըն յառաջացաւ եւ վստահ ձայնով մը ըսաւ.

—Արդէն գիտէինք այդպէս ըլլալը, տեղակալ։

ԳԼՈՒԽ ԺԲ.

ՓՈՐՁՈՒԵԼԻՔ ԲԱՂԴ ՄԸ

Այդ կտրիճ մարդիկը գիտէին ամէն բան։ Իրենց պետին վիշտերը չաւելցնելու համար, բան մը չգիտնալ ձեւացուցած էին։ Միեւնոյն եռանդով անձնուէր եղած էին ձմեռուան աշխատութեանց։

Երախտագիտական արցունքներ եկան Ճէօրճ Հոպսընի աչքերէն։ Բնաւ չփորձեց իր յուզումը ծածկել։ Որսորդ Մարպրի երկարած ձեռքը բռնեց եւ համակրական կերպով սեղմեց զայն։

Այո՛, այդ պարկեշտ զինուորները ամէն բան գիտէին, որովհետեւ Մարպր կռահած էր, եւ երկար ատենէ ի վեր։ Հիւսիսեղջերուներու համար լարուած ծուղակը, Ֆոր-Ռելայէնսէ սպասուած փոխադրութեան՝ որ բնաւ չէր ժամաներ, լայնութեան եւ երկայնութեան մասին ամէն օր կատարուած զննութիւնները՝ որոնք տեւեր էին հաստատուն ցամաքի վրայ, տեղակալ Հոպսընի կողմէ ձեռք առնուած զգուշութիւնները՝ չտեսնուելու համար հետազօտութիւն կատարած միջոցին, այն կենդանիները որոնք խոյս չէին տուած ձմրան ժամանակէն առաջ, վերջապէս կղզիին ուղղութեան կրած փոփոխումը զոր շատ լաւ նշմարած էին, Ֆոր-Ռելայէնսէ բնակիչներուն աչքը բացած էր, որոնք կղզիին կացութիւնը հասկցած էին բոլոր այդ նշաններէն իսկ։ Միայն Գոլօմպոյի ժամանումը անբացատրելի թուած էր իրենց։ Անշուշտ ենթադրած ըլլալու էին որ — եւ ճշմարիտ ալ էր — փոթորիկին դիպուածները կղզիին ափունքը նետած ըլլալու էին զանի։

Մարպր, որուն մտքին մէջ սկզբան ծագած էր այդ կասկածը, առաջնորդ ծոպետ Մաք Նապի եւ դարբին Ռէյի իմաց տուած էր այդ բանը։ Երեքն ալ պաղարիւնութեամբ նկատի առին կացութիւնը, եւ համակերպելով գտնուելով այն կէտին վրայ թէ պէտք էր ո՛չ միայն իմաց տալ իրենց ընկերներուն, այլեւ իրենց կիներուն։

Ցետոյ ամէնքն ալ խօսք տուած էին իրարու, բնաւ բան մը չյայտնել իրենց տիրոջ եւ կուրաբար հնազանդիլ անոր կամքին։

—Բարեկամներս, քաջ մարդիկ էք դուք, ըսաւ տիկին Բոլինա Պէրնէթ, ցոյց տրուած փափկանկատութենէն խորապէս յուզուած։ Պարկեշտ եւ քաջարի զինուորներ էք դուք։

—Մեր տեղակալը կրնայ վստահ ըլլալ մեր վրայ, պատասխանեց Մաք Նապ։ Անիկա իր պարտքը կատարեց, մենք ալ մերը պիտի կատարենք։

—Այո՛, սիրելի բարեկամներս, երկինք մեզ չպիտի լքէ, եւ պիտի օգնենք անոր՝ փրկելու համար ինքզինքնիս, ըսաւ Ճէօրճ Հոպսըն։

(Շարունակելի)

ինչպէս գիտել տուած էր զայն Գ. Ռէպսամէն Schweizeriche Lehreizeitungի մէջ. «Մինչդեռ յարգած էր ժողովուրդին հաւատալիքները եւ աշակերտին կրօնական զգացումները, ջանք չըրաւ նոյնպէս դպրոցներուն մէջ ներմուծելու աստուածաբանական նոյն դպրոցին քննադատութիւնները եւ նուազ տրամադիր եղած էր դպրոցին վարժելու կրօնական ամէն ուսուցում.» Արժանաւորներին Գ. Շէրրին, յարգանքները չյայտնելուն համար Վէսւէլի։

Թարգմ. Մ. ՔԷՉԷՃԵԱՆ

(Շարունակելի)

Արտաքին Լուրեր

ՊԱՏԵՐԱԶՄ
ՌՈՒՍԻՈՅ ԵՒ ՃԱՊՈՆԻ ՄԻՋԵՒ

ՀԱՇՏՈՒԹԻՒՆԸ

Ռուսիոյ ընթացքը.— Յոռետես կարծիքներ.— Բանակցութիւնները.— Գ. Վիթթէի յայտարարութիւնները.— Չինու միջամտութիւնը.— Ռուսեւճաբոնական դաշնակցութիւն մը։

Պետերսպուրկ, 4 օգոստոս.— Պետերսպուրկէն հեռագրելով կը հաղորդէ Մաթէնի թղթակիցը.— «Հոս տեղեկացած են Գ. Վիթթէի խօսքերը՝ Նիւ-Եորք հասած պահուն, եւ այն արտայայտած գաղափարակցութիւնը առ Մ. Նահանգաց մէջ ողջունելով Գ. Ռուզվէլթի նախաձեռնութիւնը։ Անօգուտ պիտի ըլլայ վերլուծել վերջին օրերու բոլոր հեռագիրները։ Հոս կը կարծուի թէ բանակցութիւնները նոյն իսկ սկիզբէն պիտի խզուին. ոչ ոք կը հաւատայ հաշտութեան, վասն զի ալ եւս ոչ ոք հաշտութիւն կ'ուզէ։ Այն անհաշտելի պահանջներուն դէմ, որոնք կրնան ներկել ընել այդ [illegible] մը, դիւանագիտական այս փոփոխութեան ասպարէզը կը դառնայ ներքին Ռուսիոյ դատավարութեան մէջ՝ Զարին նախագահութեամբ։»

Լոնտոն.— Թայմզ հետեւեալ հեռագիրը կը ստանայ Լոնտոնէն.— «Վերջնականապէս որոշուած է որ հաշտութեան բանակցութիւնները երկուշաբթի օրը սկսին Բորթսմութի մէջ։»

Օյսթէր-Պէյ.— Գ. Սաթօ տեսակցութեան մը պատմեց յայտարարելով թէ ոչ մէկ կը կասկածի թէ բանակցութիւնները հաշտութեան պիտի յանգին, վասն զի երկու կողմի պատուիրակները հաշտարար ոգիով մը առաջնորդուած են, եւ անշուշտ ըմբռնողութեամբ պիտի գործեն։

Նիւ-Եորք.— Գ. Վիթթէի ընկերացող պաշտօնատարներէն մէկը յայտարարեց թէ Գ. Վիթթէի իրաւասութիւնները հաւասար են Գ. Քոմուրայի ունեցածներուն. Գ. Վիթթէի հրահանգները, կարգ մը կէտերու մասին, առաձգական են եւ անոր զիջումներ ընելու հանգամանքը ունին, բաւական է որ Ճապոններուն կողմէ առաջարկուելիք պայմանները բանաւոր ըլլան։ Միւս կողմէ կ'ըսուի նաեւ թէ Գ. Վիթթէ անպայման հաշտութիւն կնքելու եկած չէ։ Անոր բարեկամներէն մէկը այս յայտարարութիւնը ըրաւ.— «Մինչեւ որ Պառոն Քոմուրա հաշտութեան պայմանները հաղորդէ Գ. Վիթթէի, Ռուսիա համբերութեամբ եւ հանդարտութեամբ պիտի սպասէ արդիւնքին։»

Լոնտոն.— Մորնինկ Բոսթի թղթակիցը կ'ըսէ թէ Գ. Ռուզվէլթ խիստ համոզուած է որ պատուիրակներու խորհրդակցութիւններէն հաշտութիւն դուրս պիտի գայ եւ որովհետեւ ռուսական եւ ճաբոնական պատուիրակներուն հետ տեսակցած է, Գ. Ռուզվէլթի լաւատեսութիւնը իր նշանակութիւնը ունի։

— Տանճէրէն հեռագիր մը կը հաղորդեն Մորնինկ Բոսթի.— «Բէքինի ռուսական դեսպանատան գործակատարը կ'աշխատի մղել Չինը որ միջամտէ հաշտութեան բանակցութեանց՝ Մանչուրիոյ վերջնական վիճակին մասին։ Ռուսական գործակատարը կը պնդէ որ Չին ծանուցանէ Ճաբոնի թէ Մանչուրիոյ երկաթուղին պիտի գրաւէ, եւ թէ, հետեւաբար, հաշտութեան դաշնագիրը այդ երկաթուղիին նկատմամբ որ եւ է յօդուած պէտք չէ պարունակէ։ Զանկ, Եուան-Շի-Քայ եւ Հու-Թինկ-Թանկ բոլորովին կը հակառակին Չինու միջամտութեան, մինչդեռ Չինու արտաքին գործոց պաշտօնարանին նախարար Նա-Թունկ այդ միջամտութեան համակիրն է։»

Բարիզ.— Նիւ-Եորքէն Պէյլին հաղորդուած լուրերը բաւական վստահեցուցիչ են Ռուսիոյ եւ Ճաբոնի միջեւ դաշնակցութիւն մը կնքելու խնդրոյն համար։ Գ. Վիթթէի բանախօսութիւնները որոնք Պէյլինի մէջ նորէն երեւան հանեցին ռուսեւճաբոնական դաշնակցութեան ուրուականը, լաւ ընդունելութիւն մը գտած են Նիւ-Եորքի մամուլին մէջ. Լօֆայ Անցայկըր կը հրատարակէ ռուս դիւանագէտի մը սա խօսքերը.— «Եթէ Ճաբոնները հաշտութեան համար իրենց պայմանները սեղանին վրայ դնեն եւ ըսեն մեզի. «Ահաւասիկ մեր պայմանները. քննեցէք զանոնք. մենք հիմա կ'ուզենք», եւ մեկնին, կը վախցուի թէ բան մը չըլլայ։ Ընդհակառակը, Ճաբոնները, իրենց աղջկան անձն, եթէ պատրաստ են մեզ հետ բանակցութեան մտնել, կը կարծեմ թէ ամէն բան պիտի կարգադրուի։» Շատեր կ'ըսեն թէ ռուսեւճաբոնական դաշնակցութեան մը երկիւղը կը զբաղեցնէ Գերմանիոյ քաղաքական անձնաւորութիւնները, առանց այդ տարրին կ'ըսեն թէ Գերմանիոյ եւ Ռուսիոյ կայսրերուն տեսակցութեան գլխաւոր նպատակն էր այդ վտանգը անհետացնել, խրախուսելով Ռուսիան որ պատերազմը շարունակէ։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ԴԱՇՏԷՆ

Գերման զինուորականի մը կարծիքը.— Երկու կողմի բանակները.— Զինուորական գործողութիւնները։

Պերլին, 4 օգոստոս.— Կայզէր զօրապետը հետեւեալը կը գրէ Պերլինէր Թակպլաթթի մէջ.— «Արդէն տարիէ մը ի վեր կը ծանուցուի չէ եկած այն մեծ շարժումը որ ռուսական բանակը պիտի ջախջախէր Մանչուրիոյ մէջ։ Սպասենք եւ տեսնենք թէ ի՛նչ պիտի բերէ օգոստոս ամիսը։ Ճաբոններուն շահը կը պահանջէ որ այս միջոցին մեծ յաղթանակ մը տանին։ Եթէ Ճաբոնները վարանին յարձակողականի ձեռնարկելու, պատճառը այն է թէ թուական առաւելութիւն չունին Ռուսներուն վրայ եւ կարելի չէ վար ալ են։ Սակայն գաղտ ռուսական զինուորները մեծամասնութիւն մը ունին, մինչդեռ Ճաբոնները այնպէս չեն, վասն զի Բորթ-Արթուրի, Լիաօ-Եանկի եւ Մուքտէնի յաղթողներուն մէջ սպանուած են երկրորդ եւ երրորդ կարգի զինուորներ։ Այնպէս կը նկատեմ թէ Ճաբոններուն թիւը չորս հարիւր երեսուն հազարին եւ չորս հարիւր հազարին միջակն է։ Լինեւիչ զօրավարին գալով, իմ կարծիքովս ունի 390,000 հետեւակ, 30,000 հեծեալ եւ 50,000 թնդանօթաձիգ, ընդամէնը 470,000 հոգի։ Ցառուցիկ չուսթներուն մէջ տասնեւմէկ լուրերուն պէտք է հետաքրքրութեամբ սպասել։ Ամէն պարագայի մէջ ալ յայտնի է թէ ճաբոնական բանակը չէ կրցած իր ճակտէն վանել Միշչէնքօ զօրավարին հեծելազօրքերը, որոնք միշտ Լիաօյէն վեր կը գտնուին եւ կը սպառնան ճաբոնական Դ. զօրաբանակին, որուն հրամանատարն է Նօճի զօրավարը։ Կարելի է Նօճիի դէմ է որ Լինեւիչ յարձակողական պիտի նետէ եւ այդ կերպով պիտի սպառնայ Մուքտէնի, Ինքէօւի եւ Բորթ-Արթուրի միջեւ երկաթուղիին կարեւոր գիծին։ Վերջապէս այժմու հաւասարակշռութիւնը հաստատուած է պատերազմի դաշտին վրայ եւ մեծ ճակատամարտով մը միայն կրնայ անհետանալ։»

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 7 օգոստ.— «Ստէնտըրտ»ի Նիւ-Եորքի թղթակիցը Նիւ-Եորքէն կը հաղորդէ թէ ռուսական եւ ճաբոնական պատուիրակները հասան եւ Նիւ-Եորքի մէջ՝ մառախուղի հետեւանքով Գ. Վիթթէ ծովափնեայ բնակելու համար երկաթուղիով շարունակեր է ուղեւորութիւնը դէպ ի Բորթսմութ։ Միւս պատուիրակները իրենց գտնուած նաւերուն մէջ սպասեր են որ մառախուղը փարատի, յետոյ շարունակեր են ուղեւորութիւնը։ Պատուիրակներուն գումարումը որ վաղը (այսօր) պիտի կատարուէր, չկատարուեցաւ եւ միւս օրուան (վաղը) յետաձգուեցաւ։

— Մանչուրիայէն կը հեռագրեն Ռէօյթէրի թէ ճաբոնական բանակը որ յառաջացած է, վերջերս բաւական կը սպառնայ ռուսական բանակին ձախ թեւին վերջնապահներուն։

— Օտարազգի վաճառականներուն ծանուցուեցաւ հեռանալ Վլատիվոսթոքէն, վասն զի պաշարումը մօտալուտ կը նկատուի։

ԲԱՐԻԶ.— Պատուիրակներուն յայտարարութիւններէն կ'երեւայ թէ հաշտութեան յաջողելու հաւանականութիւն չկայ, վասն զի Ռուսիա ո՛չ թիզ մը հող պիտի տայ եւ ոչ ալ պատերազմական տուգանք պիտի հատուցանէ։ Ճաբոնները կը շարունակեն պատերազմի պատրաստութիւնները եւ Ռուսներուն ժամանակ պիտի չթողուն որ պահեստի զինուորները զէնքի կոչեն։

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ.— Ռուսական եւ ճաբոնական պատուիրակները հոս ժամանեցին եւ դէպ ի Բորթսմութ ճամբայ ելան։ Երկու կողմի պատուիրակները, առաջին անգամ ըլլալով, երբ Օյսթէր-Պէյի մէջ տեսակցեցան, Ճաբոնները գոհ մնացին։

— Պատուիրակներու առաջին գումարման մէջ երկու կողմի իրաւասութեան գիրերը քննուելէ ետքը, երբ գաղտնութեան որոշման մը ձեւը բերուի, երկրորդ գումարման մը մէջ ճաբոնական պատուիրակները պիտի ներկայացնեն հաշտութեան պայմանները եւ ամփոփ պատասխան մը պիտի տրուի։ Գ. Վիթթէ հարկ եղած իրաւասութիւնը ունենալով, պիտի պատասխանէ. հետեւաբար ալ մէկ քանի օրերու մէջ յայտնի պիտի ըլլայ թէ Մայրաքաղաքն Սրբ. Պետրբուրգ պատերազմը պիտի շարունակէ թէ ոչ։

ԲԱՐԻԶ.— Ռոսթովէն կը հեռագրեն թէ հոն եղած զրոյց մը նկատելով, ճաբոնական առաջին պատուիրակ Պառոն Քոմուրա չէ ուզած բանակցութեանց ձեռնարկել, վասն զի ռուսական պատուիրակ Գ. Վիթթէ, առանց Զարին կամքը առնելու, բան մը պիտի չկրնայ ընդունիլ եւ վաւերացնել։

— Մանչուրիոյ մէջ անդորրութիւն մը կը տիրէ դիրքերուն։ Բալորքի զօրավարին յառաջապահները թնդանօթաձգութիւն մը ըրած են եւ դէպ ի հիւսիսային գիծերը առաջխաղացումի վրայ են։ Արդիւնքը դեռ յայտնի չէ։

— Բետրբուրգէն կը հեռագրեն թէ Ռուսիոյ ճամբաներու եւ հաղորդակցութեանց նախարար Խիլքով իշխանը, այսօր Բեդերսպուրկ ժամանեց եւ տեղեկագիր մը տուած է կառավարութեան, յայտնելով որ անդրսիբերիական երկաթուղին երկու տարիէն պիտի չի կենայ եւ թէ օգտակար պիտի ըլլայ դէպ ի Մանչուրիա Արեւելք զինուորներու տեղափոխման։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՆԱՒԱՏՈՐՄԻՆ ՄԸ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՋՈՒՐԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

ԲՈՐԹՍՄԱՈՒԹ, 7 օգոստոս.— Քայլեար ծովակալին հրամանատարութեամբ տասն զրահաւորէ ֆրանսական նաւատորմիղ մը, այսօր ժամ 1 1/2ին Բռլէն ժամանեց եւ թնդանօթներով ողջունեց Անգլիոյ թագաւորին դրօշը. յետոյ ֆրանսական մարտանաւերը խարսխեցին իրենց համար որոշուած տեղերը։ Քիչ ետքը, Քայլեար ծովակալը, երկրորդ կարգի ծովակալները, մարտանաւերու հրամանատարները եւ սպայակոյտը՝ ամէնքն ալ պաշտօնական համազգեստով գացին Վիքթորիա-Էնտ-Ալպէրթ զբօսանաւը, ուր կը գտնուէին Անգլիոյ թագաւորը, թագուհին եւ Կալլէի իշխանուհին։ Ֆրանսայի ծովակալը իր հետեւորդները ներկայացուց Նորին Վեհափառութեանց։ Տեսակցութիւնը շատ սիրալիր եղաւ։ Ժամ 4ին Անգլիոյ թագաւորը, թագուհին եւ Կալլէի իշխանուհին գացին ֆրանսայի ծովակալին նաւը՝ Մասսենա զրահաւորը եւ փոխադարձ այցելութիւն տուին՝ մեծ պատիւներով ընդունուելով։ Կէս ժամ մը Քայլեար ծովակալին հետ տեսակցելէ ետք թագաւորը, թագուհին եւ իշխանուհին Վիքթորիա-Էնտ-Ալպէրթ զբօսանաւը դարձան։ Այդ միջոցին ալ մեծ պատիւներ ընծայուեցան Ֆրանսացիներուն կողմէ։ Քիչ վերջը Մանշի անգլիական նաւատորմին հրամանատարը իր հետեւորդներով Մասսենա զրահաւորը գնաց եւ այցելութիւն տուաւ Քայլեար ծովակալին։ Երկու ծովակալները փոխադարձաբար իրարու ներկայացուցին իրենց հետեւորդները։ Ֆրանսացիները շատ փայլուն ընդունելութիւն մը ըրին անգլիացի ծովակալին եւ անոր հետեւորդներուն։

— Իրիկուան Էտուարտ թագաւորը իր զբօսանաւին մէջ ճաշկերոյթ հրաւիրեց Քայլեար ծովակալը եւ հետեւորդները։ Էտուարտ Է., ողջունելու ճառ մը խօսելէ ետք բաժակ պարպեց Ֆրանսայի, նախագահ Գ. Լուպէի, Ֆրանսայի նաւատորմին եւ երկու ազգութեանց միջեւ եղած բարեկամական յարաբերութեանց պահպանման համար։ Քայլեար ծովակալն ալ թագաւորին եւ թագուհիին եւ Անգլիոյ ազգին եւ նաւատորմին համար բաժակ պարպեց։ Գիշերը անգլիական եւ ֆրանսական նաւերը ելեկտրական լոյսերով զարդարուած էին նաւահանգիստին մէջ։ Հացկերոյթէն ետք [illegible] ցուցմունքներ կատարուեցան։

ԱՆԳԼԻԱ, ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Միջազգային կարգադրութիւն մը.— Նոր եռեակ զինակցութիւն մը.— Նմանակն նոր դաշնակցութիւն մը Գերմանիոյ դէմ։

Բարիզ 4 օգոստ.— Մաթէն հետեւեալ հեռագիրը ստացած է Նիւ-Եորքի իր թղթակիցէն.— Նիւ-Եորք-Սընի յօդուածագիրը իր թիւով հրատարակուած խմբագրական մը հետեւեալ առաջարկութիւնը կ'ընէ. «Ֆրանսայի Երեսփոխանական ժողովին նախկին նախագահ Գ. Պօլ Տէշանէլ, վերջերս, Լոնտոնի Տէյլի Մէյլ լրագրին մէջ ջատագովեց մտերմական դաշնակցութիւն մը Ֆրանսայի, Ռուսիոյ եւ Մեծն Բրիտանիոյ միջեւ։ Այս տեսակ համաձայնութիւն մը, աշխարհական վիճաբանութեան մը իբրեւ առարկայ նկատուելով, անշուշտ կրնայ վիճաբանութեան մը նիւթ ըլլալ։ Սակայն, անգլիական եւ ռուսական շահերը չհաշտուելով իրարու հետ հաշտեցնելու դժուարութիւնը, վերոգրեալ համաձայնութիւնը առ այժմ նուազ գործնական է ուրիշ միջազգային կարգադրութենէ մը՝ որուն գաղափարն ալ Բարիզի մէջ ծագած է. կ'ուզենք խօսիլ անդ եւ սիրալիր համաձայնութեան մը մասին Անգլիոյ, Ֆրանսայի եւ Մ. Նահանգաց միջեւ։ Այդ տեսակ կարգադրութեան մը գործնական կարելիութիւնը անհերքելի է։ Բրիտանական, ամերիկեան եւ ֆրանսական ժողովուրդները արդէն իրարու մէջ միացած են անկեղծ եւ սիրալիր բարեկամութեամբ մը։ Անոնց շահերը եւ ոչ մէկ տեղ իրարու կը հակառակին, քանի որ Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի միջեւ եղած վերջին անհամաձայնութիւնները կարգադրուեցան Գ. Տէլքասէի եւ Լորտ Լանստաունի միջեւ կնքուած դաշնադրութեամբ։ Այդ տեսակ գործակցութեան մը համար և և է դաշնագիր անհրաժեշտ պիտի չզգացուէր, տնտեսական կամ քաղաքական տեսակէտով։ Ժամանակը հասած եւ պայմանները բարեբաստ ըլլալով, վերոյիշեալ երեք ազգերը կրնան միջնորդ ելլել եւ զինուորական [illegible] զէնքին դէմ ջատագովել եւ [illegible] համաձայնութիւնը փաստացնել։ Երբ պատերազմ ծագի հիմակուան Եռեակ Զինակցութեան (Աւստրիա, Գերմանիա եւ Իտալիա), կամ ուրիշ դաշնակցութեան մը եւ կամ միայն Գերմանիոյ դէմ, Անգլիա, Ֆրանսա եւ Մ. Նահանգներ միացեալ ուժերը դիւրաւ պիտի կրնան դէմ դնել, վասնզի այդ երկիրները կը պարունակեն աշխարհի հարստութեան երեք չորրորդ մասը եւ միջազգային մայրաքաղաքին երեք չորրորդ մասը։ Կարգ մը տեսակէտներով, այդ կարգի գործակցութիւն մը, առաջին անգամ, կրնայ նուազ օգտակար երեւալ, եւ հետեւաբար նուազ բաղձալի՝ Գ. Տէլքասէի ջատագոված միութենէն։ Այդ երեք տէրութիւններէն, որոնց գործակցութիւնը կ'առաջարկուի, Ֆրանսա, որ միակ զինուորական կազմակերպութիւն մը վայելողն է, դաշնակից պիտի ըլլայ այդ գործակցութեան, վասն զի Ֆրանսա միայն որուն երկիրը ենթակայ է արշաւանքի մը, բաղդին ձեռքը պիտի մնայ։ Այս պարագան անվիճելի կերպով ճիշդ է՝ ինչքան որ եւրոպական տէրութիւններէն միայն Ռուսիա ունի կամ պիտի ունենայ բաւական թիւով զինուորներ՝ Ֆրանսան պաշտպանելու գերմանական նոր արշաւանքի մը դէմ։ Բարձր քաղաքակրթութեան ներկայ ժամանակներուն մէջ երկիրները միայն վաղուց ատեն կը պատերազմին եւ կամ միայն՝ իրենց երկիրները ընդարձակելու նպատակով. միացեալ տարածութիւնը ալ կը պատերազմին եւ յաղթանակը, ինչպէս Նաբոլէոն Ա. ինք ալ հաստատած է, կը տանի ամէնէն պարարտ քաղաքը։ Գերմանական բանակները կրնան Ֆրանսան անցնիլ՝ Քալէէն մինչեւ Պաւոն, բայց պիտի չկրնան հոն հաստատուիլ, եթէ Անգլիոյ եւ Մ. Նահանգաց դրամական միջոցները ուղղակի եւ անմիջապէս վերադարձնելու գործածուին ֆրանսական հողին ազատման։ Սակայն միւս կողմէ Ֆրանսա եթէ յաղթութեամբ մերժէ պատերազմական տուգանքի մը հատուցումը, պատերազմի ծախքերը, որ քանի ալ քիչ ըլլան, պիտի տուժեն Գերմանիան։ Երկարատեւ պատերազմի մը ծախքը, նման անոր զոր Անգլիա կատարեց Նաբոլէոն Ա.ի դէմ, պիտի ջլատէ Գերմանիան, վասն զի դրամական մեծ պէտքի մը հանդէպ գտնուելով պիտի չկրնայ օտար երկիրներէ փոխառութիւն կատարել, քանի որ ո՛չ Աւստրիա եւ ոչ ալ Ռուսիա կրնան դրամ փոխ տալ. միւս կողմէն Հոլանտայէն կամ Զուիցերիայէն ալ դրամական օժանդակութիւն մը ձեռք բերել կարելի պիտի չըլլայ։ Պերլինի սեղանաւորներն ալ ներհուն դրամներու մէջ պիտի մնան, վասն զի Բարիզի, Լոնտոնի եւ Նիւ-Եորքի սեղանաւորները պիտի դադրեցնեն իրենց վարկերը։ Նմանապէս ծովային մեկուսացման մը պատճառաւ, Գերմանիոյ ճարտարարուեստութիւնը մեծապէս պիտի տուժէր, ինչպէս նաեւ առեւտրական վաճառականութիւնը, որուն համար այնքան ծիգեր ըրած է. եւ իր առեւտրական նաւերուն երթեւեկութիւնն ալ պիտի չկրնայ կատարուիլ Ովկիանոսի մէջ, նոյն պիտի ըլլայ իր գաղթավայրերուն համար։ Վերջապէս Գերմանիա բոլորովին անկարող պիտի ըլլայ մեծ հարուածի մը դիմադրելու ամէնէն հզօրագոյն երեք ազգերուն միացեալ դրամական ոյժին դէմ։ Այս խորհրդաւոր գործակցութեան բաղձալի ցանկալիութիւնը կրնայ նպաստաւորել Գերմանիոյ օրինաւոր իղձերը, ձանձրացնելով անոր արբեցնող վիճակի մը մէջ պիտի դնէր՝ եթէ փորձէ վտանգել Անգլիոյ, Ֆրանսայի եւ Մ. Նահանգաց դէմ։ Ոչ միայն մեծ տառապանքով միջազգային կարգադրութիւնը ամբողջական պիտի ըլլայ, այլ նաեւ անտեսակ մը անդիմադրելի ձգողութիւն մը պիտի ունենայ։ Ռուսիա դէպ ի այն պիտի մղուի՝ Ֆրանսայի հետ ունեցած դաշնակցութեամբը, ինչպէս Ճաբոն՝ Անգլիոյ հետ ունեցած դաշնադրութեամբը։ Իտալիա, Աւստրիա եւ Սպանիա ալ դէպ ի նոյն ուղղութիւնը պիտի քշուին իրենց շահերուն եւ դրամական պէտքերուն համար։ Դրամի այդ համադրութիւնը, պէտքը զոր ամէն երկիր կը զգայ իր տնտեսական զարգացումին համար, մեծ ողջախոհութիւն մը պիտի գործէ բոլոր ազգերուն վրայ։»

ՊԱԼԹԻԿ ԾՈՎԸ

Բա՞ց թէ գոց.— Գերմանիոյ կարգադրութիւնները.— Ռուսիոյ եւ Տանիմարքայի դիմադրութիւնները։

Բարիզ 4 օգոստոս.— Էքօ տը Բարի հետեւեալ հեռագիրը ստացած է Պերլինէն իր թղթակիցէն.— «Պալթիք ծովը բաց կը մնայ, եւ վիճաբանութիւնը փակուած է։ Գերմանիոյ մամուլը իր շարժումը կատարեց իր աղմուկովը կարգադրութեամբ։ Արտաքին եւ ծովային գործոց նախարարներու հրահանգով գերման մամուլը հանդարտեցաւ. չեմ ըսեր թէ լռեցուցած, բայց լռեցուցին։ Գալով կէս-պաշտօնական լրագիրներուն, հիմա անոնք կ'ըսեն թէ անգլիական նաւատորմին Պալթիք այցելելը Անգլիոյ կողմէ բարեկամական արարք մըն է, ի՛նչ որ մեծ ուրախութիւն պատճառած է նախարարապետ ֆօն Պիւլով իշխանին։ Գերմանիա, Պալթիք ծովը փակել ուզելով, նպատակ ունէր, ստիպել Ռուսիան որ Գերմանիոյ հետ դաշնակցի՝ եթէ Պալթիքը փակուի միջազգային դաշնադրութեան մը միջոցաւ, կամ Պալթիքի մէջ միութիւն մը կազմել Շուէտէ, Տանիմարքայէ, Ռուսիայէ եւ Գերմանիայէ, ինչ որ այդ տէրութիւնները ապագայ դաշնակցութեան մը հիմերուն վրայ պիտի դնէր։ Առաջին պարագային երբ Պալթիք միջազգային դաշնադրութեամբ մը փակուէր, Ռուսիա պիտի հարկադրուէր Բիւզ ջրանցքին դիմել, իր նաւատորմը դուրս հանելու համար. նեղուցները ամէնուն համար ալ պիտի փակուէին եւ ազատ ծովու մօտեցումը պիտի արգիլուէր։ Երկրորդ պարագային, ռուսական եւ գերմանական նաւատորմերը իրաւունք պիտի ունենային Պէլթի նեղուցին ճամբով Պալթիքէն դուրս ելլել, եւ եթէ Անգլիա իր «վէթօ»ն տար, վտանգաւոր միութեան մը հանդէպ պիտի գտնուէր, եւ Ֆրանսա, Ռուսիոյ դաշնակիցը, ակամայ գործին պիտի խառնուէր։ Գերմանիոյ առաջին կարգադրութիւնը՝ այսինքն միջազգային դաշնադրութեան մը միջոցաւ Պալթիքի խնդրոյն լուծումը, Անգլիոյ առաջարկուեցաւ Համպուրկի մէջ Էտուարտ թագաւորին հետ կատարուած տեսակցութեան պահուն։ Անգլիոյ թագաւորը բոլորովին մերժեց, ըսելով որ կ'ուզէ պահել իրաւունքը իր նաւատորմը ուզած տեղը ղրկելու։ Գերմանիա, իբրեւ հատուցում, պայման դրած էր որ Պալթիք ծովը Ռուսիոյ կողմէն բոլորովին փակ պիտի ըլլայ, թէեւ որոշած էր ի հարկին Քիլի ջրանցքը անոր տրամադրութեան տակ դնել։ Երկրորդ կարգադրութիւնը, որ ամէնէն վերջինն է, համաձայն է Ռուսիոյ հետ յարձակողական եւ պաշտպանողական դաշնակցութեան մը։ Ինքզինք չյանձնեց Տանիմարքայի եւ կարելի է Ռուսիոյ ընդդիմութեամբը։ Գերմանիոյ հետ Անգլիոյ դէմ պատերազմի մը հաւանականութիւն չունէր Ռուսիոյ համար, վասն զի իր եզերքներուն մօտ անգլիական նաւատորմին մը ներկայութիւնը հաճելի չէ իրեն համար։ Գերմանիոյ այս ձեռնարկները յաջողած չըլլալով, պաշտօնաթերթը կը պահանջէ զանոնք մոռնալ։»

ԱՆԳԼԻՈՅ
ԱՐՏԱՔԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Երեսփ. Ժողովին մէջ.— Վիճաբանութիւն արտաքին քաղաքականութեան վրայ.— Լորտ Բէրսիի յայտարարութիւնները։

Լոնտոն, 4 օգոստոս.— Երեսփ. Ժողովը, իր երէկի նիստին մէջ, վիճաբանեց արտաքին գործոց նախարարութեան ծախսացոյցին տեղեկագրին վրայ։ Սըր Չարլս Տիլք ամէնէն առաջ խօսք առնելով, ըսաւ թէ երկու-երեք շաբաթ առաջ արտակարգ իրարանցում մը կը տիրէր Անգլիոյ եւ ցամաքային Եւրոպայի մէջ, ի մասին արտաքին գործերու։ Բանախօսը յարեց. «Այդ խուճապը արդարացի չէր։ Կ'ըսէին թէ զինուորական մեծ ազգութիւն մը պիտի յարձակէր ուրիշ մեծ ազգութեան մը վրայ։ Արդ՝ ժամանակակից զինուորական գործերուն իրազեկ եղող ամէն մարդ համոզուած է թէ անգամ մը մասնագիտութիւն մը եթէ երբեք գոյութիւն ունեցած ըլլար, ոչ թէ մասնագիտութեան, այլ յարձակման վրայ պիտի խօսուէր։ Աս է ամէն տեղ տիրող կարծիքը։ Միւս կողմէ, կարծուեցաւ թէ մենք ալ զինուորական ուրիշ մեծ ազգութեան մը վրայ յարձակելու մտադիր էինք, Յայտնի է թէ մինչեւ ո՛ր աստիճան հիմնաւոր էր այդ կարծիքը։» Սըր Չարլս Տիլք ակնարկելով անգլօ-ճաբոնական դաշնակցութեան, դէմ խօսեցաւ ամէն կարգի դաշնակցութեանց։ Սակայն ըսաւ թէ կարելի չէր բոլորովին անտարբերութեամբ դիտել հաշտութեան պայմանները, պատերազմական ուրուականէն յետոյ։ Սըր Չարլս Տիլք կը կարծէ թէ հաշտութեան կնքուելէն յետոյ կատարուելիք կարգադրութեան գլխաւոր գիծերը որոշուած են արդէն։ «Ստուգելի է որ դաշնագիրը թէ, ըսաւ Սըր Չարլս Տիլք, Անգլիա պէտք ունի զինուորական դաշնակցութիւն մը կնքելու ուրիշ օտար տէրութեան մը հետ, հնդկական սահմանագլուխը պաշտպանելու համար յարձակման մը դէմ, որ երազ մըն է լոկ։ Անգլիոյ մէջ, Ֆրանսայի հետ գոյացած համաձայնութիւնը ամէնուն կողմէ հաւանութեան կ'արժանանայ. քաղաքական կուսակցութեանց [illegible] փոփոխութիւն չպիտի կրնար վտանգել այդ համաձայնութիւնը։» Ազատական երեսփոխան Գ. Ռոպէրթ ըսաւ թէ պէտք էր օգտուիլ անգլօ-ֆրանսական համաձայնութենէն, նոր առաւելութիւններ ձեռք ձգելու համար Չինու մէջ, առեւտրական գործակցութեան մը շնորհիւ։ Թունուզի մէջ գոյութիւն ունեցող [illegible] իրաւունքը նոր խոչընդոտ մը կը ձեւացնէ։ Առանց եղած է բարեկամական կարգադրութիւն մը ընելու։ Արտաքին գործոց խորհրդական Լորտ Բէրսի շնորհակալութիւն յայտնեց ընդդիմադիր կուսակցութեան, կառավարական քաղաքականութեան մասին յայտնած ընդհանուր հաւանութեան համար։ Բանախօսը յարեց թէ անպատեհ էր վիճաբանել ճաբոնական դաշնակցութեան մէջ ներմուծուելիք փոփոխութեանց վրայ։ Պէտք է սպասել դաշնադրութեան հրապարակման։ Անպատասխանատու անձեր կ'ըսեն թէ բրիտանական մեծութիւնը եւ միջազգային հաղորդակցութիւններ գոյութիւն ունին. իրականութիւնը այն է որ միջազգային կացութիւնը այժմ որ եւ է վտանգաւորութիւն չէ պատճառեր։» Ցետոյ Թունուզի խնդրին վրայ խօսելով Լորտ Բէրսի ըսաւ թէ Երեսփ. Ժողովը մտադրութեամբ կը շարժի, եւ թէ Թունուզի մէջ կատարուած քննութեան արդիւնքը բաւականացուցիչ ալ ի դերն պիտի դնէ։ Անգլիա առաջարկած է որ Լա Հէյի իրաւարար դատարանին առջեւ հանուին ֆրանսական Թունուզի եւ պէլճիքական Կոնկոյի տեսակէտէն ծագած խնդիրները։ Լորտ Բէրսի կարգ մը միջազգային խնդիրներու վրայ խօսելէ յետոյ, յարեց. «Եւրոպայի եւ Ամերիկայի վաճառականութիւնը Չինու հետ նուազեցաւ, մինչ Ճաբոնի եւ Չինու միջեւ եղած առեւտրական փոխանակութիւնները կ'աւելնան, Անգլիա եւ Ֆրանսա համերաշխաբար պէտք է գործեն Չինու մէջ, Եանկ-Ձէի հովտէն Չէ-Զուէնի ուղղութեամբ գացող երկաթուղիի մը շինութեան համար վերջերս կատարուած բանակցութիւնները վերջացած չեն տակաւին։ Թերեւս կարճ ժամանակէն կնքուի դաշնագիր եւ երկու երկիրներու ծախսատարութեամբ եւ հաւասար կարգաւ վրայ շինութիւնը կանխատեսող կարգադրութիւնը։»

ՄԱՐՈՔԻ ԳՈՐԾԸ

Միջադէպ մը.— Էրախունիի դերը.— Գոհացում տրուած։

Բարիզ, 4 օգոստ.— Թանճէրէն կը հեռագրեն թէ Տար-էլ-Պէյտայի անգլիական հիւպատոսը Թանճէրի հրապարակէն անցած ատեն Մարոքցի աղայ մը զարնելու է դիպուածով։ Հիւպատոսը պաշտօնական [illegible] թէ զայն վիրաւորուած չէր, նամէր մը ըրեր է անոր։ Քիչ յետոյ Էրախունիի մարդիկը ներկայացեր են անգլիական դեսպանատունը, պահանջելով որ փոխ-հիւպատոսը Էրախունիի մօտ երթայ, բացատրութիւն տալու համար եղածին նկատմամբ։ Անգլիական գործակատարը խիստ բողոք մը ուղղեց Մարոքի կառավարութեան եւ գոհացում առաւ։ Էրախունիի կողմէ ղրկուած պատուիրակ մը ներողութիւն խնդրած էր։

ԺԱԼԻՒԶՈՅԻ ԳՈՐԾԸ

Ժալիւզոյի սնանկութիւնը.— Կառավարական միջամտութիւն.— Խնայողական Սնտուկը։

Բարիզ, 4 օգոստ.— Այս գործին մէջ նկատառուած երկու տարբեր կէտեր կան. կարգ մը շահագէտներու ըրած քայլերը եւ Բրէնթոնի մեծ վաճառատան Խնայողական Սնտուկին յանձնարարներուն կրած կորուստները։ Շահագէտներու ըրած վնասին կամ շահուն չէին կրնար միջամտել իշխանութիւնները, բայց այդպէս չըրին։ Ընդհակառակը, հասարակութիւնը որ իր դրամները տանդ ձգած է, անխոհեմ շահագիտութեան մը հետեւանօք կրնար իր խնայողութիւնները կորսնցնել մէկ օրէն միւսը։ Այս պատճառաւ կառավարութիւնը միջամտեց եւ վարկի կարգ մը հաստատութիւններէն խնդրեց որ Բրէնթոնի փոքր գումարներ յանձնողներուն շահը պաշտպանելու ապահովեն։ Ի պատասխանի, վարկի հաստատութիւնները ուզեցին բանակցիլ Բրէնթոնի հետ, անոր կացութիւնը ուսումնասիրելու եւ հասկնալու համար թէ ի՛նչ միջոցներու պէտք կայ։

— Բրէնթոնի Տնօրէնութիւնը գոցեց Խնայողական Սնտուկը, ծանուցում մը փակցնելով թէ ժամանակաւոր դադրած է եւ նոր վերէն մը պիտի կարգուի։ Բրէնթոնի գլխաւոր պաշտօնեաներէն մէկը յայտարարեց թէ Խնայողական Սնտուկին փակումը ժամանակաւոր է. Դրամ չկար, բայց յաջորդ օրը պիտի ըլլայ եւ վճարումները պիտի սկսէին կանոնաւորապէս։ Բազմաթիւ խումբեր խռնուած էին Խնայողական Սնտուկին կիչէներուն առջեւ եւ սանդուխներուն վրայ։ Մարդուն մէկը կը պօռայ, Խնայողական Սնտուկին տնօրէնը երեւցնելով, «Բայց կարելի բան չէ, Այս իրիկուն պէտք է որ ճամբորդեմ եւ առանց դրամ չունիմ. 1800 ֆրանք ունիմ ձեր քով. 200 ֆրանքը տուէք գոնէ.» Սակայն յաջորդ օրն ալ կիչէները չբացուեցան, այն պատճառաւ որ բացուած քննութիւնը չէր աւարտած դեռ։ Մինչեւ հիմա Խնայողական Սնտուկին կիչէներէն վճարուած է 3ուկէս միլիոն ֆրանք. կը մնայ դեռ 1ուկէս միլիոն ֆրանք։

ՎԻԼՀԷԼՄ Բ. ՏԱՆԸՄԱՐՔԱՅԻ ՄԷՋ

Քրիստիան թագաւորին այցելութիւնը «Հոհենցոլլերն»ին.— Սիրալիր ընդունելութիւն։

Քոբէնհակ, 3 օգոստոս.— Քրիստիան թագաւորը, երէկ, Հոհենցոլլերն կայսերական զբօսանաւը գնաց եւ հոն ճաշեց։ Նաւաստիները զինուորական պատիւներ ընծայեցին, դանիական ազգ. երգը նուագուեցաւ եւ թնդանօթներ արձակուեցան։ Ճաշի միջոցին, թագաւորը ջերմագին շնորհակալութիւն յայտնեց Վիլհէլմ կայսեր՝ իր սիրալիր այցելութեան համար։ Գերմանիոյ կայսրը պատասխանելով իր ջերմ երախտագիտութիւնը յայտնեց, իրեն եղած սիրալիր ընդունելութեան համար, ուր հոս ճաշը ըլլալով էր [illegible] դանիական [illegible] մայրական [illegible] պալատին մէջ [illegible]։ Վիլհէլմ կայսրը չափազանց սիրալիր էր [illegible] հրաժեշտ տալու Քրիստիան թագաւորէն ու դանիական գերդաստանէն։ Երկու վեհապետները ձեռնէ ողջագուրեցին զիրար։ Ժամը հինգին Վիլհէլմ Բ., թէյ առաւ Շարլոթէնլունտի մօտ, բոլորովին մտերմական շրջանակի մէջ։

ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
ՊԱՐՏԻԶԱԿ

Վարժարանիս Իէ. տարեշրջանը կը բացուի սեպտեմբեր 6ին (Ն. Տ.)։ Հաստատութեան Տնօրէն վեր. Ռ. Չէմպըրս եւ իր Տիկինը արդէն վերադարձած են իրենց երկամեայ բացակայութենէն եւ յառաջիկայ տարի ուսուցչական խմբին վրայ կ'աւելնան Քաղաքին մէջ նշանաւոր համալսարաններէն երկու Ամերիկացի շրջանաւարտներ որոնց մէկը գլխաւորապէս պիտի աւանդէ առեւտրական դասընթացքը։ Աշակերտները քննական խնամք կը վայելեն գիշերօթիկ ուսուցիչներուն, հսկողութեան մասնաւոր բժիշկի հոգածութեան եւ տիկին Չէմպըրսի մայրական հոգածութեան տակ։ Գիշերօթիկ աշակերտներուն տարեթոշակն է 16 ոսկի, 8 ոսկին սկզբնամսերին կանխիկ եւ մնացած 8 ոսկին յունուարի վերջերը վճարելի։

Վարժարանս յատուկ ուսուցիչ մը ունի գործնական երաժշտութեան համար է եւ այս դասին տարեկան մասնաւոր վճարումն է 1 ու կէս ոսկի սոսկ։

Աւելի տեղեկութիւններու համար դիմել Մր. Բիթթ, Պոլսոյ Հանու, Կ. Պոլիս, կամ Տնօրէնութեան՝ Պարտիզակ։

3—14

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ. — Պալայի աստիճան տրուեցաւ արտաքին Թղթակցութեանց քաղաքական ճիւղին Տնօրէն Սէֆեր էֆ.ի (Հմայեակ էֆ. Սէֆերեան)։ Միւթէմայիզի աստիճան՝ մաքսային վերատեսչութեան Թղթակցութեանց դիւանին քարտուղարներէն Հիւսէյին պէյի։ Սալիսէի աստիճան՝ Մաւլէ Իսաքէի ժողովին անդամ Հաճի Տէվֆիկ էֆ.ի եւ Սուլթանիէ վարժարանին ուսուցիչներէն Շեւքէթ պէյի։

—Այտընի նահանգին Բալա գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Գաստամոնուի նախկին գայմագամ Իսմայիլ Հագգը էֆ.։

—Երկրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Խըրմըզի Հաճի Արսլան էֆ.ի, որ անցեալները երեք հազար վեց հարիւր ոսկի նուիրած էր Հիճազի երկաթուղիին համար, եւ որ այս անգամ ալ իր սեպհական ագարակը՝ հազար կանգուն գետինով նուիրած է Նումունէի Շիւքրան անունով վարժարան մը հաստատելու՝ երբեւ արհեստագիտութեան կեդրոն մը աստուածային այն ողորմութեան համար որով Վեհ. Սուլթանը պահպանուեցաւ եղեռնական արարքէն. Նաեւ երկրորդ կարգի Շեֆգաթ՝ վերոյիշեալ Հաճի Արսլան էֆ.ի կնոջ։

—Մաքսային վերատեսչութեան հաշուակալութեանց դիւանին առաջին միւմէյիզը անուանուեցաւ երկրորդ միւմէյիզը՝ Ալի Բէհմը պէյ, որուն յաջորդեց երրորդ միւմէյիզը՝ Հաճի Իզզէթ էֆ. տառը ալ յաջորդեց նոյն դիւանին քարտուղարներէն Ակիֆ պէյ։

ՌՈՒՄԷԼԻԻ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ.—Սապահ կ'ըսէ թէ անցեալ օր Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ արտաքին քաղաքականութեան վրայ վիճաբանութիւն կատարուած պահուն, արտաքին գործոց խորհրդականը յայտարարեր է թէ Ռումէլիի նահանգաց մէջ, օսմ. կայս. կառավարութեան կողմէ ձեռք առնուած բարւոք միջոցներուն շնորհիւ, հիմա աւելի հետ կատարեալ անդորրութիւն եւ ապահովութիւն կը տիրէ, եւ թէ այն Պուլկարները որոնք տակէ առաջ կարգ մը կարճամիտներու թելադրութիւններէն խաբուելով լեռները փախած էին, ամբողջովին իրենց բնակավայրերը վերադարձեր են։ Օսմ. պաշտօնեաները անոնց հետ շատ լաւ կը վարուին եւ թէ ամէնուն բարեկեցութեանը համար վաթսուն հազար ոսկիի նպաստներ բաշխուած են։ Անգլիոյ արտաքին գործոց խորհրդականը յայտարարեր է նաեւ թէ ժամանակէ մը ի վեր Ռումէլիի նահանգաց մէջ գործադրուած նոր դրութեան շնորհիւ, տէրութեան հասոյթները բաւական շատցած են։ Արտաքին գործոց խորհրդականը, քակէ յետոյ թէ ոստիկան-զինուորներու կազմակերպութեան գործն ալ գոհացուցիչ վիճակի մէջ է, պախարակեր է պուլկար աւազակներուն գործած աւազակութիւնները, ըսելով որ անոնց նպատակն է ընկճել Ռումէլիի նահանգաց մէջ գործածուած նորանոր կազմակերպութեանց բարւոք արդիւնքները, սակայն օսմ. կայս. կառավարութեան կողմէ ձեռք առնուած միջոցներուն շնորհիւ պիտի չյաջողին։ Արտաքին գործոց խորհրդականը յարեր է թէ պուլկար աւազակները, իրենց այդ արարքին համար, ծանր պատասխանատուութեան տակ կը գտնուին, սակայն օսմ. կայս. կառավարութեան կողմէ, շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, ձեռք առնուած միջոցները արգելք կ'ըլլան պուլկար աւազակներուն աւազակութեանց։ Արտաքին գործոց խորհրդականը իր խօսքը աւարտեր է, ըսելով որ օսմ. կայս. կառավարութեան բարւոք կարգադրութիւնները ամէն կերպով արժանի են գնահատման եւ գովեստի։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ բարձրագոյն յանձնաժողովը երէկ ալ գումարուեցաւ Պետական Խորհուրդին պաշտօնարանին մէջ։ Կատարուած խորհրդակցութեանց ներկայ գտնուեցաւ նաեւ ելմտական նախարարութեան ընդհանուր հաշուակալ Ապտուրրահման էֆ.։

ՔԱՐԱՓՆԵՐՈՒՆ վրայ կառուցուելիք մաքսատան շէնքերու եւ մթերանոցներու մասին քննութիւն կատարելու համար կազմուած յանձնաժողովը երէկ ալ գումարուեցաւ մաքսային վերատեսուչ Հասան Ֆեհմի փաշայի նախագահութեամբ։

ՇԻՈՏՐԱՅԻ նախորդ կուսակալ Հայտար փաշա, երէկ, Կ. Պոլիս ժամանելով ուղղակի Կայս. Պալատ գնաց։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.— Անգլիոյ, Իտալիոյ եւ Պելճիքայի դեսպանները եւ Գերմանիոյ դեսպանատան գործակատարը, երէկ, Բ. Դուռը երթալով, տեսակցեցան Մեծ-Եպարքոսին եւ արտաքին գործոց նախարարին հետ։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.—Անցեալ օրը Շքոտրայի մէջ մէկ քանի անգամ երկրաշարժի ցնցումներ զգացուեր են։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ դեսպան Պարոն Մարշալ ֆոն Պիպըրշթայն որ արձակուրդով Գերմանիա կը գտնուի, օգոստոս 8|21ին Կ. Պոլիս պիտի դառնայ։

ԱՆԳԼԻՈՅ դեսպանատունը խնդրեց Բ. Դուռէն՝ վաւերացնել Մերսինի անգլիական նոր հիւպատոս Պ. Լաւիգոյի պաշտօնը։

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ.— Իգտամ կ'իմանայ թէ առեւտրական երկրորդ դատարանը երէկ, սնանկ հռչակեր է Շեյլիի Օսման Պէյ, զբօսարանին վարձակալ Ժան Պելլարտը եւ Անտոն Վասիլեանը։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷԻ խնդրանօք գրուեցաւ օտար դեսպանատանց՝ ծանուցանել նաւային Ընկերութեանց որ խառն շոգենաւերը Վոսփորի մէջտեղէն անցնին եւ ոչ թէ եզերքէն, վասն զի այդ վերջին պարագային մէջ կարելի է որ վտանգ մը պատահի։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ մէջ շաբաթ օրը ժանտախտէ մեռած մարդու մը դիակը գտնուեր է։ Կիրակի ալ դարձեալ նոյն հիւանդութենէն մեռած երեք մարդու դիակներ գտնուեր են. երկու հոգի ալ վարակուեր են։

—Բոռ-Սայիտի մէջ ալ ժանտախտէ մեռած մարդու մը դիակը գտնուեր է։

ԱՏԱԼԻՈՅ մէջ շաբաթ եւ կիրակի ժանտախտէ դէպք չէ պատահած։

ՄԱՀԱՑՈՒՑԱԿ.— Յուլիս 18էն 24 Կ. Պոլսոյ եւ արուարձաններուն մէջ պատահած մահերու թիւն է 229, որոնց 1ը՝ հարսնիկէ, 3ը՝ կեղծմաշկէ, 3ը՝ ծաղկախտէ, 8ը՝ թիֆօյէ, 9ը՝ շնչառական գործարաններու հիւանդութիւններէ եւ միւսները զանազան ախտերէ։

ՍԱՐԸԵԱՐԻ եղերքը, Գաւմալը, երէկ առաւօտ Ինչաքիրզադէ Սառքը պէյի կառապանը ձին լուալու համար ծովը մտեր վրան հեծած, սակայն ձին խրտչելով քովէն հեռանալ եւ կառապանը վրայէն վար նետեց. եղերքը գտնուողները օգնութեան փութալով թէ՛ կառապանը եւ թէ ձին ազատեցին։

ԱՒԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ.—Երզնկայի Ըէֆահիյէ գաւառակէն Բէօր Մէհմէտ անուն աւազակը որ տասնըհինգ տարուան բանտարկութեան դատապարտուած վաղեմի չարագործ մը ըլլալով փախած էր ու աւազակութիւն կ'ընէր, վերջերս ձերբակալուեր է։

ԻԶՄԻՐԻ Հրէից հիւանդանոցին եւ որբանոցին ի նպաստ կատարուած Զ. վիճակահանութեան Դ. թերթը տեղի ունեցաւ Իզմիրի մէջ, անցեալ կիրակի, եւ հանուեցան թիւերը շահող մեծ պարգեւները.—

Սէրի	463	թիւ	8	պարգեւ	25,000	ղրշ.
»	2800	»	8	»	7,000	»
»	1691	»	3	»	4,000	»
»	410	»	1	»	10,000	»

Նաեւ պարգեւ մը 250 ղրուշնոց։

ՔՐԷՏԻ ԼԻՈՆԷ

ՀԱՇՈՒԵԿՇԻՌ 30 Յունիս 1905ի

ՊԱՐՏՔ	Ֆրանք
Մնաց. մէջ գտնուած դրմ.	135,608,001.93
Թղթապանակ	1,078,396,219.62
Ռըբոռ	469,359,481.27
Ընթացիկ հաշիւներ	432,570,971.60
Պարտաթղ. արժէթղ. եւլն.	7,714,677.78
Անշարժ կալուածներ	37,000,000.—
Զանազանք	22,303,893.35
	Ֆրf. 2,182,953,245.55

ՊԱՀԱՆՋՔ	
Պահեստի դրուած դրմ.	736,296,898.90
Ընթացիկ հաշիւներ	862,606,860.97
Ընդունուած փոխնկագ.ր	119,573,418.10
Վճարելի պայմանագ.ր	38,916,159.35
Զանազանք	75,559,908.23
Պահեստի դրամ	100,000,000 —
Դրամագլուխ ամբողջ վճրծ.	250,000,000 —
	Ֆրf. 2,182,953,245.55

Վարչ.-Խորհրդոյ Նախագ.
Ա. ՄԱԶԷՐԱ

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Այս կիրակի օր, Ալէմտաղի Ս. Նշան եկեղեցւոյն մէջ գոհաբանական աղօթքներ կատարուեցան եւ փառաբանութիւններ եղան, Նախախնամութեան շնորհիւ՝ Վեհ. Սուլթանին նուիրական անձը անվնաս մնալուն եւ պահպանուած ըլլալուն համար եղեռնական վատ արարքէն։ Գիւղին Տ. Մաշտոց քահանան, պատարագի միջոցին, օրուան տօնին վրայ հակիրճ քարոզ մը խօսելէ ետք, թուեց այն բազմամեծար շնորհները զորս Հայ Ազգը վայելած է Օսմ. մեծազօր Տէրութենէն, եւ մասնաւորապէս յիշատակելով Օգոստափառ Սուլթանին չնաշխարհիկ բարեմաղթութիւններ ըրաւ Ն. Կ. Վեհափառութեան արեւշատութեան համար։ Բոլոր ներկաները ձայնակցեցան այս մաղթանքներուն, արտասանելով «ամէն»ներով։

—Ս. Պատրիարքը երէկ Սկիւտար Ս. Խաչ եկեղեցիին արարողութեանց նախագահեց եւ «Եւ եղեւ երես նորա իբրեւ զարեգակն եւ հանդերձ նորա իբրեւ զլոյս» բնաբանին վրայ քարոզ մը խօսելով՝ բացատրեց թէ լոյսը նոյն ինքն Քրիստոսն է, թէ լոյսը մեր մէջ իսկ է, քանի որ ծնած ենք Հայ Եկեղեցւոյ ծոցին մէջ ի լոյս, եւ գիտական ու բնական առաքինութիւններով լոյսին արդիւնաւորութիւնը նկարագրեց։ Ցոյց տուաւ պարտաւորութեանց, հոգեւոր հրաւէրներու կատարման բոլոր ներկայելոց հոգւոյն համար։

Ս. Պատրիարքը ապա Ս. Խաչ վարժարանը գնաց եւ ներկայ գտնուեցաւ ազգային բարձրագոյն լրացուցիչ դասընթացքի քննութեանց, Տեառն Գալֆաեան էֆ.ի հրաւէրով զոր Ն. Սրբազնութիւնը ընդունած էր։ Ներկայ էին ի մէջ այլոց Տ. Ներսէս Վ. Դանիէլեան, Թաղ. Խորհրդոյ ատենապետ Մարգասեան էֆ. Նաալեան, Միհրան էֆ. Սագըզեան, Բենլեան էֆ. Մարգարեան եւ Սիմոն էֆ. Մաղլըմեան, Ս. Կարապետ Թաղ. Խորհրդէն Թաւմէն էֆ. Սաւրէնեան, Բարթող էֆ. Թելեան, Միհրան էֆ. Ուզունեան, Ուսում. Խորհրդոյ կողմէ Գէորգ էֆ. Կարապետեան, Պօղոս էֆ. Նէվրուզեան եւ ուրիշներ։ Ս. Պատրիարքը իւրաքանչիւր աշակերտուհիին զանազան նիւթեր առաջարկեց. այսպէս Օր. Զաբել Տէր Միքայէլեան խօսեցաւ կրօնի վրայ, Օր. Ռոզմոնէ Պոյաճեան՝ մարդակազմութեան, Օր. Նեմզար Թաշնազեան՝ Բնագիտութեան, Օր. Եփիմէ Անդրէասեան՝ Պատմութեան վրայ, Օր. Լուիզա Աճէմեան գրաբար հատուած մը կարդաց եւ աշխարհաբար թարգմանեց, Օր. Սիրանոյշ Թաւուզեան՝ Հայ մատենագրութեան վրայ խօսեցաւ, Օր. Արշալոյս Սամէեան ֆրանսերէն հատուած մը կարդաց եւ թարգմանեց, Օր. Արուսեակ Արեւեան քաղաքակրթութեան պատմութեան վրայ խօսեցաւ։ Ս. Պատրիարքը աշակերտուհիներուն յաջող պատասխաններէն գոհ մնաց եւ գնահատեց տարուան աշխատութիւնը, եւ յորդորեց որ այսուհետեւ ալ ուսումնին հետզհետէ կատարելագործելու ջանադիր ըլլան, որպէսզի շահեկան ուսուցիչներ ըլլան, օրինակ Թելեան էֆ. եւ մասնաւորապէս շնորհակալութիւն տուաւ Գալֆաեան էֆ.ին եւ ուսուցչական մարմինը, իրենց այս արդիւնաւոր աշխատութեանը համար։ Այս շրջանաւարտներէն 4ը նախապէս Մանուէլի Թողեւի ըլլալով իրենց ուսումը աւարտած են Ս. Խաչ վարժարանին մէջ, իսկ 2ը Իսկիւտարէն են։

—Ս. Պատրիարքը այսօր Ս. Կարապետ եկեղեցին յատկապէս կանանց համար քարոզ կը խօսի։

—Ամերիկայի Հայոց Առաջնորդութեան ղրկուած հայրապետական կոնդակով մը, Ամենայն Հայոց Ս. Կաթողիկոսը այդ Վիճակին համար բացառապէս թոյլատրեր է ազգակցական վեցերորդ աստիճանի եւ խնամութեան չորրորդ եւ երրորդ աստիճանի պսակները, ի հօրէ եւ ի մօրէ խորթութեան պարագան ալ մէջ ըլլալով։

—Եգիպտոսէ կը հաղորդեն թէ քանի մը շաբաթ առաջ Գահիրէի մէջ մեռնող Ալեփ տիկին Մարիամ Մինաս Կարապետեանի Ապտինի մէջ ունեցած իր տունը եւ խանութը կտակած էր Մարիամեան ազգ. վարժարանին։ Տեղւոյն Քաղաքական Ժողովը իր անցեալ շաբաթուան նիստին մէջ զբաղելով այդ կտակով, հաստատեր է թէ կտակը օրինաւոր պայմաններով կատարուած է 1899ին եւ արձանագրուած Հայոց Առաջնորդարանին եւ Գահիրէի Խառն Դատարանին մէջ եւ վաւերացուած Գահիրէի ամերիկեան ընդհ. հիւպատոսարանէն, քանի որ հանգուցեալ Տիկինը ամերիկեան հպատակ էր։ Կտակին արտամոգրութեան համաձայն, յիշեալ տան ու տակի խանութին հասոյթը յատկացուած է հանգուցեալ Տիկնոջ որդեգիր Օր. Ցաւլիան Կարապետեանի ցկեանս, եւ իր մահէն վերջ, անդրանիկ որդւոյն։ Անոր մահէն վերջն է որ Մարիամեան վարժարանը պիտի յատկացուի յիշեալ տան եւ խանութին հասոյթը։

—Կը յիշուի թէ Արեւեան ամուսնական ծանօթ խնդրին առթիւ Կեդր. Կրօն. Ժողովին առած որոշման դէմ Իզմիրէն բողոք ղրկուած էր Մայր-Աթոռ։ Ս. Հայրապետը կոնդակով մը յանձնարարեր է Տ. Օրմանեան Ս. Պատրիարքին՝ վերաքննել այդ ամուսնական գործը։

—Սղերդի Պատրիարքական Նուիրակ Տ. Կարապետ Վ. Սրապեան յուլիս 1ին հասեր է իր պաշտօնատեղին եւ ժողովրդեան կողմէ պատուով դիմաւորուեր է, եւ բարի գալստեան ողջոյնութիւններ ընդունելէ վերջ ներկայ գտնուեր է վարժարաններու քննութեանց։ Մասնաւորապէս դիտուեր է որ աղջկանց վարժարանին մէջ 7-8 տարեկանէն վեր աղջիկ չկայ եւ առաւ երբ պատճառ ըսեր են որ երբ աղջիկ մը 9-10 տարու կ'ըլլայ, կը նշանուի կամ կ'ամուսնանայ։ Տեղապահը պէտք զգացուցեր է այս աղէտ սովորութիւնը բառնալու։ Սղերդի Թաղ. Ժողովի նոր ընտրութեան ձեռնարկուեր է եւ դպրոցներուն հսկելու համար հինգ անդամէ բաղկացեալ Ուսում. Խորհուրդ մը ընտրուեր է։ Սղերդի վարժարաններուն Պատրիարքարանէն յատկացուած նպաստը դեռ որոշուած չըլլալով, ուսուցչական ընտրութիւնն ալ յետաձգուեր է։

—Ս. Պատրիարքը երէկ նախագահեց Սկիւտարի Ճեմարան-Վարժարանին ամավերջի հանդէսին, իր շուրջը ունենալով Տ. Մկրտիչ եպս., Տ. Ներսէս Վրդ. եւ բազմաթիւ հրաւիրեալներ։ Հանդէսը սկսաւ Համիտիէ քայլերգով որ ունկընդրուեցաւ յոտնկայս եւ ծափահարուեցաւ։ Ս. Պատրիարքին անուան ձօնեալ երգէ մը ետք՝ Մանկապարտէզի սաները արտասանութիւններ եւ մարմնամարզներ ըրին, երգեր երգեցին։ Նախակրթարանէն աշակերտ մը Թուրքերէն լեզուով բանախօսութիւն մը կարդալով՝ ջերմագին մաղթանքներ ըրաւ Վեհ. Սուլթանին արեւշատութեան համար, որոնց ձայնակցեցան ներկաները։ Ցետոյ, տղայ եւ աղջիկ աշակերտները զանազան արտասանութիւններ ըրին, որոնցմէ նշանակելի է Պ. Զաքարեանի արտասանութիւնը, այն է Դուրեանի «Տրտունջք»ը. նոյնպէս օրիորդ մը որ կնոջ ազդեցութիւնը կը բացատրէր ընտանիքին եւ ընկերային շրջանակին մէջ՝ բաժնելով երեք դասակարգերու։ Մրցանակներ ալ բաժնուեցան երկսեռ աշակերտաց, եւ մասնաւորապէս Օսմաներէն լեզուի մէջ յառաջացեալ աշակերտուհիներ յատուկ մրցանակներ առին։

Վարժարանին Տնօրէն Մարտիրոս էֆ. Պաշալեանի կարդացած տեղեկագիրը ընդհանուր գոհունակութիւն կը յայտնէր Թաղ. Խորհրդոյ, Հոգաբարձութեան եւ Կրթական Խնամակալութեան, որ տարեկան 600 ղրշ. յատկացուցած էր վարժարանին յառաջդիմութեանը համար. ուսուցիչներու ամսականները ամբողջութեամբ տրուած են, աշակերտները աւելցած եւ անոնցմէ գանձուած հասոյթը նախորդներէն կրկնապատիկը եղած է. ինչ որ գոհացուցիչ է եւ զոր շնորհեց նաեւ Ս. Պատրիարքը։ Պապազեան էֆ. իր աշակերտներուն ընթերցումը սկզբ՝ բարեմաղթութիւններ ըրին Վեհ. Սուլթանին արեւշատութեան համար։ Ցետոյ շնորհակալութիւն յայտնեց Սկիւտարի կառավարիչ Վսեմ. Համդի պէյի։

Բոլոր արտասանութիւններն ու մրցանակաբաշխութիւնները կ'ընդմիջէին դաշնակահարութեամբ ու երգերով որոնք ծափահարուեցան։

Ս. Պատրիարքը փակեց հանդէսը՝ հակիրճ բանախօսութեամբ մը, գոհունակութիւն յայտնելով վարժարանին կրթական յաջող արդիւնքին համար եւ խօսելով Թագաւորին միութեան ծանօթ խնդրին վրայ։ Ն. Սրբազնութիւնը իր խօսքը վերջացուց ջերմագին մաղթանքներով՝ Վեհ. Սուլթանին արեւշատութեան համար։

Աշակերտուհեաց ձեռագործներէն վիճակահանութեան դրուելով 600 ղր.ի չափ հասոյթ մը գոյացաւ։ Տոմսերը հանդիսականներուն մէջ շրջաբերեցին Տիկին Զապէլ Եաղէան եւ Պաղտա էֆ. Կարապետեան։

—Ստացանք Պ. Դ. Խաչիկեանի «Կրօնի ուսման» տարրական եւ միջին դասընթացքները։ Մէն մի դասընթացքի մէջ համառօտ մշակուած են քրիստոնէական վարդապետութիւն, սրբազան պատմութիւն եւ եկեղեցական պատմութիւն՝ ծանօթէն անծանօթը, թանձրացեալէն վերացեալը եւ իրական ուսուցման ձեւով։ Տպագրութիւնը մաքուր եւ ճոխ, թուղթը ընտիր, կողմը՝ ամուր։ Թէ՛ տարրականը եւ թէ միջինը ձօնուած են Ս. Պատրիարք Հօր՝ Ն. Սրբազնութեան ամէնէն յաջող լուսանկարով որ յատկապէս պատրաստուած է։ Հրատարակիչ վրայ չկայ Ս. Պատրիարք Հօր լուսանկար մը որ այնչափ յաջողած ըլլայ։ Տարրականին գինը 4 ղրուշ, միջինը 6 ղրուշ։ Կը գտնուին Պօլսոյ գրատունը։ Բարձրագոյնը հրատարակ պիտի ելլէ հոկտեմբեր 1ին։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Փոխանորդարանի Ազգ. Պատրիարքարանի

Մշոյ Բերդի թաղէն Սարգիս Աբրահամ Ալէմշահեան անուն 43-50 տարեկան, դէմքին վրայ ծաղկի աղի ունեցող, թուխ, թիկնոյն միջահասակ, ամուսնացեալ եւ տասնեւհինգ տարիէ հետէ կինը անտեսած եւ անխնամ թողած, յայտարարութեան ընդհանրապէս ողջ կամ մեռած ըլլալն անծանօթ է։

Կը ծանուցուի արդ ամեն այն անձանց, որ եթէ երբեք լսեն Սարգսի ողջ կամ մեռած ըլլալուն մասին եւ կամ տեղեկութիւն ունին, հաճին Պատրիարքարանիս ծանուցանել։

(Կնիք)

Այսօրուան Հեռագիրներ

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՃԱՊՈՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԲԱՐԻԶ, 7 օգոստ.— Սաւոյ աղբիւրէ առնուած տեղեկութեանց նայելով, Ճապոնական առաջին պատուիրակ Պարոն Քոմուրա հրահանգ առած է պատերազմական տուգանք չպահանջել, այլ Պ. Վիթթէ ներկայացնել պատերազմի ծախքերուն մէկ հաշիւը եւ Ռուսիային պահանջել անոր ամբողջական հատուցումը։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Լինիէվիչ զօրավարը օգոստոս 4 թուականով հետեւեալը կը հեռագրէ Ցարին.— «Օգոստոս 2ին եւ 3ին Ռուսերը ետ մղեցին Ճապոնները իրենց դիրքերէն՝ Նանչանչէնցէի, Սաւ-Սաւլաչանի եւ Լանքոնչէնցէի գիւղերուն մօտ»

—Վլատիվոստոքէն կը հեռագրեն առաջ պաշարակալութեան.— «Վլատիվոստոքի մէջ պաշարման վիճակ հրատարակուած ըլլալով, բերդին հրամանատարը ծանոյց օտարազգի վաճառականներուն որ քաղաքէն հեռանան։ Անոնցմէ մէկ քանին Խապարովսք մեկնեցան։»

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— (Պաշտօնական.— Լինիէվիչ զօրավարը օգոստոս 5 թուականով հետեւեալը կը հեռագրէ Ցարին. «Հայլունկ-Չանի կողմէ Նանչանչէնցէի եւ Սաւլիցալուքցան գիւղերուն մօտ առաւօտեան զօրաշարժ մը, օգոստոս 2ին, հարկադրեց Ճապոնները թողուլ իրենց ճակատի դիրքերը։ Հետեւեալ օրը նոյն զօրաշարժը, թնդանօթներու օգնութեամբ, յաջողութեամբ յառաջացաւ։ Ճապոններուն փորձը, առանց ձախ կողմը շրջապատելու մասին, եւ մղեցաւ հետեւակներու եւ թնդանօթաձիգներու աջակցութեամբ, եւ յետոյ առանձին ձախ կողմն դէպ ի հիւսիս յառաջացուեցաւ։ Մեր զինուորները, առաջադրուած նպատակին հասած ըլլալով, ետ դարձան առանց կարեւոր կորուստի։ Թշնամին յարձակեցաւ եւ մեր զինուորները հեռացուցին ճապոնական դիրքերէն։ Ճապոնները թնդանօթաձգութեամբ մը ընդունեցան եւ նահանջել հարկադրուեցան։ Օգոստոս 3ին Խազախները ճապոնական դիրքերէն ետեւ քշեցին վերջին դէպ ի հարաւ։ Հրացանաձգութիւններ կատարուեցան անոնց եւ ճապոնական հետեւակներուն եւ հեծելազօրքերու միջեւ։ Օգոստոս 3ին, առաւօտեան, մեր զինուորները, Զանկանչէնցի գիւղին մօտ՝ Թաւլուէն 18 վերստ դէպ ի հարաւ, Ճապոնները ետ մղեցին Ջինսէլի գետին կամուրջին վրայ անոնց գրաւած դիրքերէն։»

ԼՈՆՏՈՆ.—Սէուլէն կը հեռագրեն թէ անգլիոյ բնիկներուն մէջ ապստամբական խմորում մը կը տիրէ՝ երկրին ներքին խիստ անապահով կացութեան հետեւանքով։

ՕՅՍԹԸՐ ՊԷՅ.—Ռուսական եւ Ճապոնական պատուիրակները, երբ առաջին անգամ իրարու հանդիպեցան, սիրալիր կերպով իրարու ձեռք սեղմեցին։ Ճապոնական պատուիրակները յայտարարեցին թէ գոհ են այդ հանդիպումէն։

(Միւս հեռագիրները եւ ուրիշ կարեւոր հեռագիրներ հրատարակուած են այսօրուան մեր Գիշերուան հեռագիրներուն մէջ։)

ՎԻԷՆՆԱ.—Պէրլինէր Թակպլատ կը ծանուցանէ թէ Պ. Վիթթէ յայտարարեր է որ պատրաստ է ընդունիլ ամերիկացի Հրեաներու պատուիրակները, որոնք Ռուսիոյ իրենց կրօնակիցներուն խնդրանքները պիտի ներկայացնեն։

ԼՈՆՏՈՆ.— Էտուարտ Թագաւորին մասնաւոր քարտուղարը ծանոյց թէ որ եւ է տեղեկութիւն չունի այն լուրին համար, որուն համաձայն Անգլիոյ Թագաւորը եւ Գերմանիոյ Կայսրը պիտի տեսակցին։

ՆԻՒ-ՕՐԼԷԱՆՍ.—Դեղին տենդը օրէ օր աւելի մեծ համեմատութիւններ կը ստանայ։ Օգոստոս 6ին վեց մահեր եւ նորէն երեսուն դէպքեր պատահեցան։

ԹԱՆՃԷՐ.—Մարոքի արտաքին գործոց պաշտօնարանը լուր տուաւ թէ նորէն ընդհարումներ կատարուեր են Մարոքի զինուորներուն եւ ապստամբներուն միջեւ։

ՍԲՐԷՆԿՊԷՐԿ (Բրուսիա).—Այսօր, կէսօրէն առաջ, Սբէնկպէրկի կայարանին մօտ երկու կառախումբերու միջեւ ընդհարում մը կատարուեցաւ։ Բոլոր ուղեւորները մեռան կամ վիրաւորուեցան։ Մեռելներու թիւն է քսան։ Փլատակներուն տակէն մինչեւ հիմա ութը դիակներ գտնուեցան։

ԲԱՐԻԶ.— Էքլեր պաշտօնաթերթ Պ. Ռուվիէի ուղած բացատրութեանց՝ Թէլֆէնպէրկի կամքին ձեռնարկներուն նկատմամբ, գերման կառավարութիւնը պատասխանած է Ֆրանսայի թէ Դեսպանութիւնը նախարարութեան գումարումէն առաջ Մարոքէն որ եւ է մանրամասն պիտի չխնդրէ։

ՍԷՆ-ՍԷՊԱՍԹԻԷՆ.— Ալֆոնս ԺԳ. պտոյտ մը կատարած պահուն, երէկ, ձիէն ինկաւ, բայց բնաւ չվնասուեցաւ։

ՊԷՐԼԻՆ.— Գերմանական մէկ քանի թերթեր կ'ըսեն թէ կարելի ըլլալու է չանտեսել թէ Գերմանիոյ եւ Ֆրանսայի յարաբերութիւնները վերջին շաբաթներէ ի վեր ձգտած են՝ այն համեմատութեամբ որ անգլիա-ֆրանսական համաձայնութիւնը ամրացած է։ Այդ համաձայնութիւնը աւելի ամրացած է։

ՄԱՏՐԻՏ.—Անգլիոյ դեսպանը, Սպանիոյ նախարարապետին հետ ունեցած տեսակցութեանը պահուն, յայտարարեց թէ Մեծն Բրիտանիա կը փափաքի Սպանիոյ հետ համերաշխութեամբ գործել, յարգելով 1904ին կնքուած դաշնադրութիւնները։

ՊԷԼԿՐԱՏ.—Նոր Սքուբչինան այսօր առաջին անգամ ըլլալով գումարուեցաւ։ Սովորական արարողութիւններէն ետք, երեսփոխաններէն աւագագոյն Գ. Լէօքիչ որ ատենապետ ընտրուած էր, կարճ բանախօսութեամբ մը ողջունեց երեսփոխանները եւ յայտարարեց թէ նիստը բացուած է։ Սքուբչինան յետոյ քննեց ընտրութեանց տեղեկագիրները. յետոյ նիստը փակուեցաւ։ Ցաջորդ նիստը պիտի գումարուի, երբ ընտրութեանց տեղեկագիրներու քննիչ յանձնաժողովը աւարտէ իր գործը՝ հաւանաբար երկու օրէն։

(Ֆրանսական Նաւարմիղին Անգլիա ուղեւորելուն վերաբերեալ հեռագիրը հրատարակուած է այսօրուան Գիշերուան հեռագիրներու բաժնին մէջ։)

ԴԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 25 Յուլիս			
Օսմ. Քոնսոլիտէ Միաց.	Օ.Ռ.	98	05
Ամենէն բարձր գին	»	98	08
Ամենէն վար գին	»	97	39
Ռումէլիի Երկաթուղի գոց	Ֆր.	131	50
Ամենէն բարձր գին	»	131	62
Ամենէն վար գին	»	131	50
ԲԱՑՈՒՄ 26 Յուլիս			
Օսմ. Քոնսոլիտէ Միացն.	Ք.Կ.	98	66
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	131	50
Շիրքէթի Խայրիէ		32	—
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		18	07
Օսմ. Պանքա		—	—
Ցունական Պանքա		428	—
Տէրքօս		245	—
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	05
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		7	60
» ժուիսանս		2	77
» պարտաթուղթ		488	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		513	—
Թրանուայ		80	—
Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիբսիէն Ա		309	—
» » » Բ		269	—
Լավրիոմ		5[illegible]	—
Անատոլըի երկաթ. բաժնեթուղթ		1[illegible]	—
» » պարտաթղթ.		527	—
ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ			
Լոնտոն 3 ամիս	ղրշ.	—	—
» » չէք	»	109	25
Բարիզ »	ֆր.	22	95
» » չէք	»	—	—
Պէրլին անմիջապէս չէք	մարք	18	68
Վիէննա չէք	ֆիոր.	21	93

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	ղրշ.	87	12
Անգլիական ոսկի	»	109	32
Բօլ Էմբէրիալ	»	90	10
Քրիմից	»	51,10	
Մէճիտիէ արծաթ	»	107	37
Մէթալիք	»	—	—
Ռուսիոյ Թղթադրամ	Օ. Ռ.	8	64

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 7 Օգոստոս			
Ֆրանս. Ռանթ 3 0/0		99	75
Միաց. Օս. պարտաթ.	բաց. գլ.	90	60
	գոց. »	90	65
Օսմ. Կայս. Պանքա	ֆր.	596	—
Օսմանիէ	»	—	—
Ռումէլի երկաթուղի	»	132	75
Օսմ. մաքսատուն	»	477	—
Օսմ. Ռէժի	»	413	—
Բրիօրիթէ Թիւրք 4 0/0	»	511	—
Քրէտի Լիոնէ գուբօնը կտ.	»	1119	—
Իտալական Ռանթ	»	105	10
Սպանիական արտաքին	»	91	35
Աւստրիական	»	101	60
Թրանսվալ	»	81	50
Ռուսական 4 0/0 1901	»	87	35
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	150
Դրամագլուխ	»	—	—
ՎԻԷՆՆԱ, 7 Օգոստոս			
Փոխան. Լոնտոնի վրայ	ֆր.	240	10
Ռումէլի երկաթուղի	»	141	75
Օսմ. Ռէժի	»	382	—
ՊԷՐԼԻՆ, 7 Օգոստոս			
Միացեալ պարտաթուղթ	ֆր.	89	30
Ռումէլի երկաթուղի	»	134	—
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	103	80
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	36
ՊՐԻՒՍԷԼ, 7 Օգոստոս			
Օսմ. միացեալ պարտք		90	—
Ռումէլի երկաթուղի		133	—

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ՄԶԴ.—1321 տարեշրջանի ամառուան մտնելուն առթիւ, որ ոգելից ըմպելեաց վաճառման վրայ տուրքի երկրորդ հաւաքումը կ'ըլլայ, Օսմ. Հանրային Պարտուց Ընդհանուր Տնօրէնութիւնը կը ծանուցանէ Կ. Պոլսոյ եւ արուարձաններու մէջ այս նիւթին վրայ գործ ունեցողներուն, այս նիւթին վերաբերեալ կանոնագրութեան 10րդ եւ 14րդ յօդուածներուն համաձայն պարտին օգոստոս ամսուան ընթացքին մէջ անձամբ ներկայանալ Պոլսոյ, ոգելից ըմպելեաց Տնօրէնութեան, առնելու համար այս տարւոյ կանոնական արտօնագիրը։ Կը ծանուցուի նաեւ թէ ոգելից ըմպելեաց Տնօրէնութիւնը օգոստոս 1էն սկսեալ պիտի ձեռնարկէ տուրքի գանձման եւ թէ քննութեան պիտի սկսի։ Անոնք որ մինչեւ սեպտեմբեր 1էն չներկայանան, օրէնքին սահմանած պատիժներուն պիտի ենթարկուին։

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

23/5 Օգոստ. 1905|1321 1—10

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ի նպաստ Իզմիրի Համիտիէ արհեստագիտական վարժարանին

Մասնաւորապէս կը յանձնարարենք ի նպաստ Իզմիրի Համիտիէ արհեստագիտական վարժարանին կազմուած վիճակահանութիւնը, զոր մարդասիրական նպատակաւ հաստատուած, արտօնութեամբ կայս. կառավարութեան։ Օսմ. վիճակահանութիւններէ տարբեր առաւելութիւններ կ'ընծայէ։

Առաջին վիճակահանութեան երկրորդ բիրաժը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ օգոստոս 16ին։ Հետեւաբար հարկ կայ այդ վիճակահանութեան առաքումները գնելու այն կիրչերէն, որոնք հաւաքած են առաջին բիրաժին առաքումները։ Պարտք կը զգանք յիշեցնելու թէ այս վիճակահանութեան պայմաններուն երկրորդ յօդուածին համաձայն, առաջին գնողները պարտին նորոգել իրենց առաքումները, ամենէն ուշը երեք օր առաջ յառաջիկայ վիճակահանութենէն։ Հակառակ պարագային՝ պիտի կորսնցնեն իրենց իրաւունքները եւ առաքումները պիտի կրնան ծախուիլ ուրիշներու, ու այս մասին կատարուած ամեն բողոք նկատառման չպիտի առնուի։ Ամէն անոնք որ չեն մասնակցիր այս վիճակահանութեան՝ առաջին բիրաժին տոմսերը պիտի կրնան երկրորդ բիրաժին համար առնել գլխաւոր գործակալներէն՝ Ղալաթիա՝ Մերտուզը Լեվի եւ Հաճի Մէհմէտ Ալի փաշա խան, թիւ 10, Պոլիս՝ Տէվիտաս եւ Վանձիարտ՝ Բիւյիւք Իմամլը փաշա խան, թիւ 8։ 1—3

ԻԼԱՆ

(Խազինէի Խասսաի Շահանէ)

Խազինէի Խասսէի Շահանէ հաւալէսի պօթ [illegible] 3,200,000 քիլօ [illegible] 270,000 [illegible] 1—3

Ֆի 24 Թէմմուզ 321

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ Լ. ԹԷՐԶԵԱՆ

Բարիզի բժշկական վարժարանէն վկայեալ վիրաբոյժ-ատամնաբոյժ, նախկին պետ Բարիզի բժշկական վարժարանին ֆիզիքին, պատիւ ունի ծանուցանելու իր յաճախորդներուն թէ փոխադրուած է Բերա, Մեծ-Փողոց, Բոլըմեան վաճառատան վերի յարկը, թիւ 9, ուր հիւանդները կ'ընդունի ժամը 9էն մինչեւ 6 կէսօրէն յետոյ, բացի կիրակի օրերէն։
32—50

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Օսմանեան Կայսերական Պանքայի Բերայի մասնաճիւղը դիւրութիւններ կ'ընծայէ արժեթուղթերու գնման մասին՝ ամսական վճարումներով, որպէս զի փոքր խնայողները կարենան իրենց դրամները զետեղել։ Այդ արժեթուղթերը կրնան ըլլալ Ռումէլիի երկաթուղիի պարտաթուղթեր, եգիպտական Քրէտի Ֆոնսիէի պարտաթուղթեր, Յունաստան Ազգային Պանքային պարտաթուղթեր, Վիլ տը Բարիի ամբողջ եւ քառորդ պարտաթուղթեր (զանազան շրջաբերութիւններ), ամբողջ եւ մէկ հինգերորդ մաս Թունուզի եւ Ֆոնսիէր պարտաթուղթերուն, ֆրանսական Քրէտի Ֆոնսիէի պարտաթուղթեր, եւն.։ Այս դիւրութիւնները կ'ընծայուին Օսմանեան Կայս. Պանքային կողմէ, յաճախորդին վճարումին փոխարէն արժեթուղթի մէկ քառորդին, օրուան գնով։ Այդ վճարումը կատարուելէ յետոյ յաճախորդը արժեթուղթերուն տէր կ'ըլլայ, որուն ընդունագիր կը տրուի իր անունով եւ թուանշաններով։ Յաճախորդը պէտք է մասնակցի վիճակահանութեանց եւ կտրոններու վճարումին։ Արժեթուղթերը իբր գրաւական պէտք է մնան Օսմանեան Կայսերական Պանքային մէջ, մինչեւ որ դրամագլուխը եւ տոկոսները վճարուին։ Օսմանեան Կայսերական Պանքայի մասնաճիւղը վերեւ նշանակուած արժեթուղթերը ունի, ինչպէս նաեւ համանման արժեթուղթեր, հանրութեան տրամադրութեան տակ դրուած, որ կրնայ զանոնք ձեռք բերել թէ՛ կանխիկ դրամով եւ թէ ամսական վճարումներով, ինչպէս նշանակուած է վերը։
10—50

ՇԱՄՊԱՆԵԻ ԳԻՆԻ

ՊՈՒՇԷ ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.
ՀԱՑԹԱՑԹԻՁ
Իտալիոյ, Սպանիոյ եւ Բորթուկալի արքունիքներուն

1821ին հիմնուած տուն՝
Մառէօյ-Սիւր-էյի (Մառն) մէջ

Սոյն Շամպանեի գինին պատրաստուած է Շամպանեի գաւառին մէջ եւ զուտ եղող Կասա այգեմշակներէն առաջ բերուած խաղողներէն։ Այդ այգեմշակին արտադրութիւնները ընտիր են իրենց տեսակին մէջ. Ամբողջ Թուրքիոյ համար գործակալ կարգուած է Իթալօ Կ. Բասթա, Ղալաթիա, Թիճարէթ խան, թիւ 38 կրկին։ 36—50

ԱԹԷՆՔԻ ՊԱՆՔԱ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿ.
Դրամագլուխ 24,000,000 տրախմի
ԱՄԲՈՂՋՈՎԻՆ ՎՃԱՐՈՒԱԾ
ՔԱՑՆԵԹՈՒՂԹԵՐՈՎ,
ԵՒ ՊԱՐՏԱԹՈՒՂԹԵՐՈՎ,

Վարչական խորհուրդը կազմուած է սապէս.—Պ. Է. Տրէօ՝ պատուակալ նախագահ, Պ. Ժան Բէսմազօղլու՝ նախագահ, Պ. Էթիէն Ֆրանկիասիս՝ փոխ-նախագահ, իսկ Պ.Պ. Ժ. Պօքասի Եորտանօբուլօ, Մածաս, Է. Էմպիրիքոս, Ա. Լամպրինուտի, Լ. Զարիֆի՝ անդամ։

Կեդրոնական տնօրէնութիւնը կը գտնուի Աթէնք. Սօֆոկլ փողոց, թիւ 6։ Մասնաճիւղեր ունի Լոնտոն, Աղեքսանդրիա, Կ. Պոլիս, Իզմիր, Պիրէօս, Վոլօ, Սամոս, Բաթրաս, Քանիա, Քալամաթա, Կրետէ։

Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին կը կատարուին հետեւեալ գործողութիւնները.— Փոխատուութիւններ՝ հոլովելիթացով եւ արժեթուղթերու եւ ապրանքներու փոխարէն, դրամագլուխ, փոխանակագիրներ հրապարակ հանել, չէքեր, վարկագիրներ եւ հեռագրական հրամանով վճարումներ Յունաստանի, Թուրքիոյ, Եգիպտոսի եւ Եւրոպայի վրայ, հոլովելիթացներ, արժեթուղթերու պահպանութիւն, կտրոններու եւ արժեթուղթերու գանձում, ստակարանական հրամաններու գործադրում մեր հրապարակին եւ արտասահմանի վրայ, գնում եւ վաճառում պարգեւատոմսերու արժեթուղթերու, ինչպէս Յունաստանի Ազգային Պանքային, Թրքական, Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիբսիէնի, Վիլ տը Բարի, Վիլ տը Պրիւքսէլի, Քրէտի Ֆոնսիէ տը Ֆրանսի արժեթուղթերուն, կանխիկ կամ մասնակի վճարումներով։

Աւանդ տրուած դրամի տոկոսներ

Ուզուած ատեն դրամ քաշել	3%
Վեց ամսուան համար	3 1/2
Մէկ » »	4 —
Երկու » եւ աւելի համար	5 —

33—50 Տնօրէնութիւն

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Պետերսպուրկ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, համարդութեան պատահարներու, երկաթուղիի եւ շոգենաւի մէջ, ապրանքներու փոխադրութեան եւ նաւերու առաջայէ խորտակուելուն դէմ, ինչպէս նաեւ կեանքի վրայ, ամէն կարգի պայմաններով։

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջովին վճարուած	10,665,807 Ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար	142,585,000 »
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	314,768,000 »
1901 տարուան մէջ գանձուած ապահովագին եւ տոկոս	56,585,800 »

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել
Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին, Աչարեան խան, Վոյվոտա, Ղալաթիա։
Տնօրէն, Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին՝ Ա. ՀԻՒՐՄՈՒԶ 1 28—50

CAISSE PATERNELLE

ՔԷՍ ՊԱԹԷՐՆԷԼ

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
ՀԻՄՆՈՒԱԾ Ի ՓԱՐԻԶ 1841 ԻՆ
ԿԸ ԳՈՐԾԷ ՖՐԱՆՍ. ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՀԱԿԱԿՇՌԻՆ ՏԱԿ

ՍԿԻԶԲԷՆ Ի ՎԵՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼՆԵՐՈՒ ՆՊԱՍՏ ՎՃԱՐՈՒՄ 300 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐ.
ՍԿԻԶԲԷՆ Ի ՎԵՐ ԱՐՁԱՆԱԳՐԵԱԼ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ 700 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐ.

ԸՆԹԱՑԻԿ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ՖՐ. 85,000,000
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԵՒ ՊԱՀԵՍՏԻ » 62,750,000

Ուրեմն ընթացիկ ապահովագրութեանց գումարին վրայ պահեստի համեմատութիւնն է 74%, որով ՔԷՍ ՊԱԹԷՐՆԷԼԻ ընծայած երաշխաւորութիւնը գեր ի վեր կը հանդիսանայ ուրիշ ընկերութեանց ցոյց տուած երաշխաւորութենէն։

Ընկերութեան Վարչական Խորհուրդը կազմուած է Ֆրանսայի ամէնէն նշանաւոր դրամատէրներէն, ինչպէս՝

Մ. ՌԸՆԷ ՊՐԻՍ, Արեւմտեան Ֆրանսայի երկաթուղեաց Ընկերութեան եւ Քրէտի Լիոնէի Վարչական Խորհրդոյ անդամ.
Մ. ՄԱՐՔԻԶ ՏԸ ՓԼԷՌ, Թրանսաթլանթիք ընկերութեան Վարչական Խորհրդոյ անդամ.
Մ. ԿՈՄՍ ՏԸ ՍԷՆ ԿԻԼՀԷՄ, նախկին գանձապետ.
Մ. Օ. ՄԱԶԸՐԱ, Ընդհ. Տնօրէն Քրէտի Լիոնէի.

Թուրքիոյ Տնօրէն Փ. ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ
Սթամպուլ, Սուլթան-Համամ, Բասաժ Քաթըրճըօղլու

Ընկերութեան վրայ Տեղեկութիւն առնելու համար դիմել Քրէտի Լիոնէի.
ԾԱՆՕԹ. — Շահաւոր դիրք պիտի տրուի այն քեճիչին որ կարեւոր արդիւնք մը իրագործած ըլլայ անձնապէս։
28 33—50

ՊԷԼ ՍՕՂՈՒԳԼԸՂԸՆԸ

ԹԷՏԱՎԻԻ ԳԱԹԻՍԻ

Տօքթօր ԷՎԼԱՆՏԻՈՒ էվէօրաստա իճրա էթթիկի սօն թէճրիւպէլէրտէ [illegible] մուվաֆֆագըյէթլէ ելտէ էթմիշ օլտուղու մուալէճէի [illegible] էթիլէր [illegible] վէրմէքտէտիր [illegible] թէտավի [illegible] թէտավի խանէսի [illegible] օլունտուղու [illegible]։

Ղալէթ [illegible] օլընտա [illegible] թէտավի [illegible] Կալաթա, Սանթալճըպէլէրտէ, Դօրթգույու Օթէլինին գարշըսընտա [illegible] 97 նումերօյի [illegible] թէտավիխանէսինտէ պուլունուր։
27—40

ՖՐԷՍ. ԼԷՑԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվըրփուլի եւ Արեւելից միջեւ բանող տող.

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
[illegible]	10500	Ֆլօրիտա	3500
[illegible]	10500	[illegible]	3500
[illegible]	10500	[illegible]	3000
Լանքասթրեան	9000	[illegible]	3500
Ֆիլատէլֆիա	9000	[illegible]	3500
[illegible]	8000	[illegible]	2800
[illegible]	8000	[illegible]	2500
[illegible]	8000	[illegible]	250
[illegible]	8000	[illegible]	2000
[illegible]	3700	[illegible]	906
[illegible]	3700	[illegible]	800
[illegible]	3700	[illegible]	8
Ֆաւիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքը փոխադրելու համար Ղալաթիոյ մաքսատունէն հանելու համար իրենց հրահանգը գրել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել
ԷՏՎԱՐ ԼԱՑԱՆՏԷՆ
Ղալաթիա, քարափին վրայ
13 48—50 *մաքսատան դէմը*

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

Որէ՞ ամիսը երկու անգամ կը բանին Լիվըրփուլի եւ Արեւելից միջեւ.

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Իվէրնիա	13900	Սիլվանիա	559
Սաքսոնիա	13900	[illegible]	434
Լուքանիա	12950	[illegible]	3320
Քամփանիա	12950	[illegible]	2948
Ուլթոնիա	8845	[illegible]	2936
Ումբրիա	8128	[illegible]	2938
Էթրուրիա	8120	[illegible]	2558
[illegible]	7392	[illegible]	218
[illegible]	7269	[illegible]	1100

Դիմել առ
36—50
ԺՕԼԻ Ա ՍԻԿԸՐ
Joly et Seagor
Մէյմէնէթլի խան, թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Բարա Մուսթաֆա փողոց։ 14

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվըրբուլ, Պորտոյի, Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող շոգենաւք։

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ռամսէզ	300	Թիպս	2500
Անապիս	3000	Նէքթիս	2400
Թէպըր	3000	Օսաւրիս	2250
Քեանոբուս	3000	Ալէրա	3250
Ֆարոս	3000	Սֆինքս	20000
Օսմանլի	3000	Կասքընի	1500
Մաճիոթիս	2500	Փիւլէտ	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՈՒԻԹՈԼ եւ ԸՆԿ.
Ուիթթոլ խան
ՃԷՑՄՍ ՄՈՍ եւ ԸՆԿ.
20 29—50 13 *Ճէյմս Սթրիթ Լիվըրբուլ*

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ՆՈՒՍՈՒՐԵԱՆ

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՊԱՂՏԱՏԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻՆ

Ժամանակացոյց կառախմբ. երթեւեկ.
1905 *մարտ* 1 (Ն. Տ.) *չորեքշ. օրէն սկսեալ*
ԳՕՆԻԱ—ԷՐԷԳԼԻ—ՊՈՒԼԿՈՒՐԼՈՒԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ 622

Կայարան		Ապր. և Ճմբ. Առաւ.
Գօնիա	մկն.	11 —
Գոլիւն խան		11 31
Զաւմրա		12 15
Արըզ Էօրէն		12 43
Մանասթուն		1 12
Գարաման	ժմ.	1 43
	մկն.	1 58
Սիտրօվա		2 24
Այրանճը-Տէրպէնտ		3 14
Ալաճա		3 50
Էրէյլի	ժմ.	4 15
	մկն.	4 35
Պուլկուրլու ժմ.	երեկ.	4 50

ԴԱՐՁ 621

Կայարան		Ապր. և Ճմբ. Իրիկ.
Պուլկուրլու	մկն.	5 5
Էրէյլի	ժմ.	5 23
	մկն.	7 20
Ալաճա		7 47
Այրանճը-Տէրպէնտ		8 31
Սիտրօվա		9 13
Գարաման	ժմ.	9 37
	մկն.	9 52
Մանասթուն		10 25
Արըզ Էօրէն		10 54
Զաւմրա		11 30
Գոլիւն խան		12 6
Գօնիա ժմ.	երեկ.	12 35

ՍԻԿԱՌԻ ԹՈՒՂԹ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԵԱՄԲ

Կայսերական հրամանով արտօնեալ սիկառի թուղթի վաճառման անոնիմ Ընկերութիւնը կը ծախէ սիկառի թուղթեր ամէն մէկ տետրի վրայ նշանակուած թրքական վիճակահանութեան (Արեւելեան Երկաթուղիներ) թիւեր. այս թիւերն ունեցողները իրաւունք ունին իւրաքանչիւր վիճակահանութեան մասնակցելու, որ երկու ամիսը անգամ մը տեղի պիտի ունենայ եւ պիտի չունին հատուցել կերպով.

1	*վիճակ պիտի շահի Ա թիւ շահողը*				1	*անգամ դահեկան*		10000
1	»	»	» Բ	»	» 1	»	»	1000
2	»	»	» Գ	»	» 2	»	»	500*ական*
6	»	»	» Դ	»	» 6	»	»	300 »
12	»	»	» Ե	»	» 12	»	»	100 »
28	»	»	» Զ	»	» 28	»	»	50 »
850	»	»	» Է	»	» 850	»	»	10 »

900 *Թիւեր պիտի շահին իւրաքանչիւր վիճակահանութեան։*

Ուշադրութիւն. *սիկառի թուղթի տետրեր ունին թիւ մը եւ թուական որ վիճակահանութեան կրնալ մասնակցելու համար։*

Մեր սիկառի թուղթը Վիեննայի կայսերական դպրոցը անալիզ եղած եւ հաստատուած է ամենաազնիւ տեսակէ եւ առողջութեան օգտակար ըլլալը։

Ուրեմն գնեցէք մեր թուղթը որ 10 փարա է եւ իւրաքանչիւր տետրը 100 երես միեւնոյն ժամանակ պիտի շահիք ոսկի դահեկան 10,000։

Անմիջապէս կը վճարուին ամէն վիճակահանութեան վերջ երբ շահողը սիկառի թուղթի տետրի շահող թիւով ներկայանայ Սալոնիկ՝ Սալոնիկի պանքան։ Կ. Պոլիս, Սալոնիկի պանքան։ Իզմիր. Աթմանասեան եղբարց Ընկերութեան ընդհանուր գործակատարներուն եւ ուրիշ տեղեր Ընկերութեան բոլոր գործակատարներուն։ 56—104

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հըլլի Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Դագօ	1497	Գոգօ	1011	Մալմօ	724	Ռոզարիօ	136
Ալէքօ	3607	Դանկօ	3906	Կրոտօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սաֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Դորսօ	895	Հիրօ	775	Մարտէլլօ	3709	Սէրպօ	1735
Արկօսօ	2277	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1581	Մէքսիքօ	3557	Սիլվիօ	1193
Պասանօ	1822	Տոմինօ	987	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սոլէրա	1203
Պորոտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հորաթիօ	3600	Մոնթէպէլլօ	1735	Թասսօ	1323
Պրավօ	1076	Տրամօ	1718	Հումպէր	595	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Պրունօ	841	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1033	Թօրպէօ	3327
Պըֆֆալօ	4481	Էքօ	2464	Իտահօ	5640	Օպօրտօ	4110	Թոլէտօ	1470
Ճէլլօ	1371	Էլտորատօ	1520	Ժիւլինօ	1080	Օնտարիօ	4036	Թորքիտօ	487
Կալիպսօ	1387	Էրատօ	1841	Քիլսօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Կամէօ	1244	Էթնա	954	Քոլպինօ	2807	Բալէրմօ	1687	Վասքօ	1914
Կատօ	1694	Ֆինլանտ	1828	Քովնօ	1700	Բէլօ	510	Վոլօ	1289
Չիքակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Ռիալթօ	2229	Վոլթուրնօ	2396
Սիսէրօ	1831	Ֆրանչէսքօ	4582	Լէանտրօ	2272	Ռինալտօ	1663	Եէնա	1350
Քլիօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվորնօ	1543	Ռոլլօ	1613	Զէնօ	1200
Կոլորատօ	4235	Կուիտօ	1343	Լորէնզօ	3191	Ռոմէօ	1789		

Ընդհանուր վաճառքով Հըլլէն հոս հասած են։
Վայկօ *շոգենաւը, նաւապետ Հօրնէքէսըլ։*
Ալէքօ *շոգենաւը, նաւապետ Րէյսըր։*
Ընդհանուր վաճառքով Հըլլէն հոս կը սպասուին։
Սիսէրօ *շոգենաւը, նաւապետ Սմիթ, օգոստոս 7ին։*
Թասսօ *շոգենաւը, նաւապետ Թօրն, օգոստոս 25ին։*
Դիմել առ Գործակալը Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՐԻՔՈՍ
Թիւ 22—24, Քիւչիւք Միւմէջ խան, Ղալաթիա 10 11—50

Cie RUSSE

Navigation a Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւններ
Յուլիս
Գշ. 26] 8 *Իզմիր, Պիրէոս, Աղեքսանդրիա, միջօրէէն առաջ ժամը 10ին։ Հաղորդակցութիւն Բոր-Սայիտ եւ Սուրիոյ նաւահանգիստներուն. գիծերը մեկնող շոգենաւին հետ։*
Գշ. 26] 8 *Ինէպօլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Քերասունտ, Տրապիզոն, Րիզէ, Պաթում. միջօրէէն առաջ ժամը 10ին։*
Դշ. 27] 9 *Սեւաստոպոլ ժամը 10ին։*
Եշ. 28]10 *Օտեսա ժամը 10ին։ Հաղորդակցութիւն Խերսոն-Նիքօլայեֆ, Խերսոն-Ազով, Օտեսա-Բէրտան, Օտեսա-Նիքօլայեֆ գիծերու շոգենաւերուն հետ։*
Եշ. 28]10 *Գալաց, Վառնա, Օտեսա. իրիկուան ժամը 4ին։*
Ուր. 29]11 *Տարտանէլ, Միթիլլի, Իզմիր, Քիոս, Թրիպոլի, Պէյրութ, Եաֆա, Բոր-Սայիտ, Աղեքսանդրիա. իրիկուան ժամը 4ին։*
Շբ. 30]12 *Օտեսա. իրիկուան ժամը 4ին։*
5—50

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՈՔԷԼԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ

Ն. ՊԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

[illegible]
Օգոստ. 8ին Իմէրէթի, *Մարսիլիայէն։*
» 14ին Անատոլի, *Սեւ ծովէն։*
» 18ին Լիեժ, *Անվերսէն։*

[illegible]
Օգոստ. 9ին Իմէրէթի, *Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում եւ Նովոռոսիսք։*
» 15ին Անատոլի, *ուղ. Մարսիլիա։*

Ա. կարգ	*Բաթումի*	*համար*	200	*ֆր.*
»	» *Մարսիլիոյ*	»	160	»
Բ.	» *Բաթումի*	»	150	»
»	» *Մարսիլիոյ*	»	120	»

Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին՝ Թօփհանէ քարափին վրայ։
15 7—50 Բ. ՌԸՊՈՒԼ

ԱՆԱՏՈԼՈՒԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երթեւեկութիւն կառախումբերու 1905 Ապրիլ 22 (Ն. Տ.) շաբաթ օրէն սկսեալ

ՀԱՅՏԱՐ ՓԱՇԱ ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ ԿԱՌԱԽՈՒՄԲ Թ.44 խառն Առաւ.	ԵՐԹ ԿԱՌԱԽՈՒՄԲ Թ.46 խառն Իրկն.		ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴԱՐՁ ԿԱՌԱԽՈՒՄԲ Թ.41 խառն Առաւ.	ԴԱՐՁ ԿԱՌԱԽՈՒՄԲ Թ.43 խառն Իրկն.
Ժ. Վ.	Ժ. Վ.				Ժ. Վ.	Ժ. Վ.
11 15	7 58	մկն.	Գարաքէօյ կամուրջ	ժմ.	3 52	12 15
11 35	8 18	ժմ.	Հայտար Փաշա	մկն.	3 32	11 55
12 —	8 30	մկն.		ժմ.	3 22	11 21
1 5	9 28	ժմ.	Պէնտիք	մկն.	2 13	10 12
1 19	9 52	մկն.		ժմ.	2 —	9 52
1 41	10 17	»	Թուզլա	»	1 40	9 30
2 3	10 42	»	Կէպզէ	»	1 18	9 9
2 27	11 4	»	Տիլ Իսքէլէսի	»	12 48	8 35
2 39	11 15	»	Թավշանճըլ	»	12 34	8 24
3 —	11 36	»	Հէրէքէ	»	12 23	8 12
3 21	11 56	»	Եարըմճա	»	11 56	7 43
3 35	12 9	»	Թիւթիւն Ջիֆթլիք	»	11 44	7 30
3 47	12 23	»	Տէրինճէ	»	11 33	7 19
4 2	12 37	ժմ.	Իզմիտ	մկն.	11 15	7 3
4 21	— —	մկն.		ժմ.	— —	6 38
5 1		»	Գէօյնիւք-Տէրպէնտ	»		6 2
5 34		»	Սափանճա	»		5 32
6 1		»	Համիտիէ	»		5 14
6 48		»	Կէյվէ	»		4 18
7 14		»	Աք-Հիսար	»		3 52
7 49		»	Մէքէճէ	»		3 23
8 19		»	Լէֆքէ	»		2 49
8 57		»	Վէզիր-Խան	»		2 11
9 40		ժմ.	Պիլէճիկ	մկն.		1 30
9 55		մկն.		ժմ.		1 20
1 5		»	Գարաքէօյ	»		12 30
1 49		»	Գօզելիւք	»		11 54
2 42		»	Ին Էօնիւ	»		11 17
1 9		»	Չուքուր Հիսար	»		10 44
1 44		ժմ.	Էսկի Շէհիր	մկն.		10 5
իրկն.						առ.

ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐ ԳՕՆԵԱՅԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 222 խառն Առաւ.		ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴՐՁ Կառ. Թ. 221 խառն Իրկն.
Ժ. Վ.				Ժ. Վ.
10 25	մկն.	Էսկի-Շէհիր	ժմ.	1 25
11 7	»	Կէօքճէ Քըզըք	»	12 45
12 5	»	Սաղօնէզ Բունար	»	12 3
12 59	»	Ալթընթաշ	»	11 7
1 41	»	Չէքիւրլէր	»	10 23
2 41	»	Տէօյէր	»	9 35
3 10	»	Իհսանիյէ	»	8 50
3 34	»	Համամ	»	8 23
3 44	»	Կազլիկէօլ Համամ	»	8 14
4 31	»	Աֆիոն Գարա Հիսար	»	7 43
5 11	»	Կէօյիւք Զօպանլար	»	6 50
6 6	»	Չայ	»	6 3
6 51	»	Իսհագլը	»	5 10
7 15	»	[illegible]	»	4 45
7 46	»	Աք շէհիր	»	4 23
8 18	»	Աղառի քէօյ	»	3 43
9 —	»	Քավուշճը քէօյ	»	3 5
9 38	»	Իլկին	»	2 33
10 25	»	Խաթըն-Խանը	»	1 39
11 20	»	Չէրայ-Ինի	»	12 57
11 52	»	Մէյրան	»	12 17
12 52	»	Բունար-Պաշը	»	11 12
1 30	ժմ.	Գոնիա	մկն.	10 30
իրկն.				առ.

ԷՍԿԻ ՇԷՀԻՐ ԷՆԿԻՒՐԻԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 122 խառն Առաւ.		ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴՐՁ Կառ. Թ. 121 խառն Իրկն.
Ժ. Վ.				Ժ. Վ.
12 —	մկն.	Էսկի Շէհիր	ժմ.	10 —
12 44	»	Աք Պունար	»	9 18
1 24	»	Ալփու Քէօյ	»	8 46
2 4	»	Պէյլիք Ախըր	»	7 58
3 9	»	Սարըքէօյ	»	7 1
3 58	»	Պիչէր	»	6 4
4 35	»	Սարըլար	»	5 27
5 9	»	Պէյլիք Քէօփրիւ	»	5 —
6 3	»	Պօլաթլը	»	4 16
7 21	»	Մալը Քէօյ	»	2 49
8 15	»	Սինճան Քէօյ	»	1 47
9 —	ժմ.	Էնկիւրի	մկն.	1 —
իրկն.				առ.

13—50

ԱԼԱՅՈՒՆՏԷՆ ՔԻՕԹԱՀԻԱ

ԵՐԹ Կառախումբ Թ. 322 խառն Առաւ.	ԵՐԹ Կառախումբ Թ. 324 խառն Իրկն.		ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴԱՐՁ Կառախումբ Թ. 321 խառն Առաւ.	ԴԱՐՁ Կառախումբ Թ. 323 խառն Իրկն.
Ժ. Վ.	Ժ. Վ.				Ժ. Վ.	Ժ. Վ.
1 5	11 15	մկն.	Ալայունտ	ժմ.	12 30	10 35
1 25	11 35	ժմ.	Քիօթահիա	մկն.	12 10	10 15

ՀԱՄԻՏԻԷ—ԱՏԱ-ԲԱԶԱՐ

ԵՐԹ Կառախումբ Թ. 426 խառն Առաւ.	ԵՐԹ Կառախումբ Թ. խառն Իրկն.		ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴԱՐՁ Կառախումբ Թ. 425 խառն Իրկն.	ԴԱՐՁ Կառախումբ Թ. խառն Առաւ.
Ժ. Վ.	Ժ. Վ.				Ժ. Վ.	Ժ. Վ.
6 16		մկն.	Ատա-Բազար	ժմ.	4 54	
6 34		ժմ.	Համիտիէ	մկն.	4 36	